

LIETUVOS KONSTITUCINIS TEISMAS PRIĖMĖ R. PAKSUI NEPALANKŲ SPRENDIMĄ

Vilnius, gegužės 13 d. (ELTA). Konstitucinis Teismas priėmė Rolando Pakso šalininkams nepalankų sprendimą, dviem Seimo narių grupėms paprašius ištirti, ar Seimo laikinųjų tyrimo komisijų įstatymas ir Seimo nutarimas „Dėl Seimo laikinosios tyrimų komisijos dėl galimų grėsmių Lietuvos nacionaliniam saugumui išvados“ neprieštarauja Konstitucijai.

Konstitucinis Teismas pripažino, kad Seimo laikinųjų tyrimo komisijų įstatymo nuostatos Konstitucijai neprieštarauja, bei nutraukė prašymo dėl minėto Seimo nutarimo nuostatų atitikimo Konstitucijai nagrinėjimą.

Konstitucinio Teismo nagrinėtoje byloje į vieną buvo sujungti dviejų Seimo narių grupių prašymai, kurie gauti 2003 m. lapkričio 28 ir gruodžio 18 dienomis.

Pirmajame prašyme buvo reiškiamos abejonės, ar Seimo 2003 m. gruodžio 2 d. nutarimo „Dėl Seimo laikinosios tyrimų komisijos dėl galimų grėsmių Lietuvos nacionaliniam saugumui išvados“ nuostatos neprieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui ir penkiems Konstitucijos straipsniams: 5 (valdžių padalijimo principas), 31 (nekalto prezumpcija), 67 (Seimo įgaliojimai), 109 (teisingumą vykdo tik teismai), 114 (kišimasis į teisėjo ar teismo veiklą draudžiamas ir užtraukia atsakomybę) ir Seimo laikinųjų tyrimo komisijų įstatymo 3 ir 8 straipsniams.

Antroji prašymą pateikusi Seimo narių grupė abejojo, ar Seimo laikinųjų tyrimo komisijų įstatymo 4 straipsnis atitinka šešis Konstitucijos straipsnius: 55 (laisvas Seimo nario mandatas), 61 (Seimo nario įgaliojimai, susiję su parlamentine kontrole), 67, 109 ir 118 (prokuroro statusas).

Pareiškėjui - Seimo narių grupėms - Konstituciniame Teisme atstovavo Seimo narys Henrikas Žukauskas. Suinteresuotam asmeniui - Seimui - atstovavo Seimo narys Juozas Bernatonis ir Seimo kanceliarijos Teisės departamento vyresnysis patarėjas Antanas Jatkevičius.

Konstitucinis Teismas konstatavo, kad Seimas yra Tautos atstovybė, kuriai reikia turėti išsamią, objektyvią informaciją apie valstybėje bei visuomenėje vykstančius procesus ir įvairiose valstybės bei visuomenės gyvenimo srityse kylančias problemas.

Pasak Konstitucinio Teismo nutarimo, Seimas taip pat turi teisę kurti tokius savo struktūrinius padalinius, kuriems pavedama atlikti tyrimą bei rinkti informaciją.

Seimo laikinųjų tyrimo komisijų įstatyme numatyta, kad Seimas, pripažinęs būtinybę ištirti valstybinės svarbos klausimą, gali sudaryti laikinąją tyrimo komisiją. Konstitucinis Teismas pabrėžė, kad Seimas pagal įstatymą turi įgaliojimus tokią komisiją sudaryti ne bet kokiam, o tik ypatingam, valstybinės svarbos klausimui ištirti. Kiekvieni konkrečiu atveju Seimas, prieš apsisprendamas dėl laikinosios tyrimo komisijos sudarymo, privalo įvertinti, ar klausimas yra valstybinės svarbos.

Tam, kad galėtų vykdyti Seimo suformuluotus uždavinius, Seimo laikinoji tyrimo komisija turi turėti teisę reikauti informacijos iš valstybės ir savivaldybių institucijų, pareigūnų, kitų asmenų. Ginčijamose Seimo laikinųjų tyrimo komisijų įstatymo nuostatose, pasak Konstitucinio Teismo, šios teisės yra įtvirtintos.

Konstitucinis Teismas taip pat pažymėjo, kad pagal įstatymą Seimo laikinoji tyrimo komisija neturi teisės reikauti, kad teisėjas, prokuroras, ikiteisminio tyrimo pareigūnas kviečiamas atvyktų į komisijos posėdį arba teiktų paaiškinimus dėl teisme priimtos nagrinėti, nagrinėjamos arba išnagrinėtos bylos, atliekamo arba atlikto ikiteisminio tyrimo.

Išnagrinėjęs prašymą ištirti Seimo laikinųjų tyrimo komisijų įstatymo nuostatų konstitucingumą, Konstitucinis Teismas konstatavo, kad valstybės valdžios ir valdymo institucijų, Lietuvos banko, valstybės ir savivaldybių įmonių, įstaigų ir organizacijų, jų vadovų ir darbuotojų atsisakymas atvykti į Seimo laikinosios tyrimo komisijos posėdžius ir pateikti

Lietuvių Fondo 41-ojo suvažiavimo prezidiumas: LF Tarybos pirmininkas dr. Antanas Razma, LF Valdybos pirmininkas Povilas Kilius, Vytautas Kamantas, Arvydas Tamulis, adv. Algirdas Ostis, sekretorė Aldona Šmulskšienė. LF suvažiavimas įvyko gegužės 8 d. Lemonte, IL. **V.Jasinevičiaus nuotr.**

ti informaciją galėtų būti vertinamas kaip kliudymas Seimo laikinajai tyrimo komisijai vykdyti savo uždavinius. Kartu tai būtų ir trukdymas Seimui - Tautos atstovybei vykdyti savo konstitucines funkcijas.

Konstitucinis Teismas atkreipė dėmesį, kad ginčytame įstatymo straipsnyje įtvirtinta Seimo laikinosios tyrimo komisijos teisė susipažinti su Generalinės prokuratūros ar ikiteisminio tyrimo įstaigos žinioje esama byla, suderinus šitai su atitinkama įstaiga, sudaro prielaidas vieną konstitucinę vertybę - prokuroro nepriklausomumą iškelti virš kitų konstitucinių vertybių - Konstitucijoje įtvirtintų Seimo, kaip Tautos atstovybės, funkcijų. Tai gali apsunkinti Seimo, kaip Tautos atstovybės, funkcijų vykdymą, tačiau, kaip teigiama Konstitucinio Teismo nutarime, šios konstitucinės vertybės nėra paneigiamos.

Kartu teismas pabrėžė, kad įstatymų leidėjas turi šią nuostatą patikslinti. Ji turėtų būti tikslinama taip, kad neatsirastų

prielaidų iš esmės neleisti Seimo laikinajai tyrimo komisijai atlikti išsamaus ir objektyvaus tyrimo. Patikslinimas taip pat turėtų apsaugoti nuo ikiteisminio tyrimo priešpriešinimo Seimo laikinosios tyrimo komisijos atliekamam valstybinės svarbos klausimo tyrimui.

Išnagrinėjęs antrosios Seimo narių grupės abejones, Konstitucinis Teismas paskelbė išvadą, kad Seimas pagal Konstituciją ir Seimo statutą turėjo teisę priimti ginčijamą nutarimą, kuriuo buvo pritarta Seimo sudarytos laikinosios tyrimo komisijos dėl galimų grėsmių Lietuvos nacionaliniam saugumui išvadai.

Seimo nutarimas, kuriame formuluojamas Seimo požiūris į sudarytos Seimo laikinosios tyrimo komisijos išvadą, tiesiogiai nesukelia teisinių padarinių išvadoje nurodytiems asmenims. Jiems tokius padarinius gali sukelti tik kitų institucijų, jų pareigūnų sprendimai, kurie gali būti priimti atsižvelgus į Seimo laikinosios tyrimo komisijos išvadą.

R. PAKSAS VĖL NEATVYKO LIUDYTI „MAŽEIKIŲ NAFTOS“ PRIVATIZAVIMĄ TIRIANČIAI KOMISIJAI

Vilnius, gegužės 13 d. (ELTA). „Mažeikių naftos“ privatizavimą tiriančiai komisijai ketvirtadienį nepavyko apklausti Rolando Pakso, nes jis vėl neatvyko į komisijos posėdį.

Pasak komisijos pirmininko Valentino Greičiūno, R. Pakso atstovai pranešė, jog R. Paksas negali dalyvauti komisijos posėdyje, nes dalyvauja ketvirtadienį nuo ryto vykstančiame Vyriausiojo adminis-

tracinio teismo posėdyje. Administracinis teismas ketvirtadienį pradėjo nagrinėti R. Pakso atstovų skundą dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo neregistruoti R. Pakso kandidatą pirmalaikiuose Prezidento rinkimuose.

V. Greičiūnas sakė, jog R. Paksas vėl bus kviečiamas liudyti į komisijos posėdį, tačiau kada - kol kas neaišku.

Liudyti „Mažeikių naftos“ privatizavimą tiriančiai parla-

Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad pareiškėjas prašė ištirti, ar Seimo nutarimas neprieštarauja Konstitucijai dėl trijų komisijos padarytų išvadų.

Pirmoji jų skelbia, kad „išlaptinta informacija per Prezidentą ir jo patarėjus pasiekdavo tuos asmenis, kurie jos žinoti neturėjo teisės, tarp jų ir tuos, kurių atžvilgiu atliekamas operatyvinis tyrimas“.

Pasak antrosios išvados, „Prezidentas ir kai kurie jo patarėjai darė neleistiną įtaką įmonių privatizavimui ir atskiriems privataus verslo subjektams“.

Trečioji išvada skelbia, jog „Prezidentui toleruojant, jo patarėjai viršijo savo kompetenciją, kišosi į kitų valstybės institucijų veiklą, piktnaudžiavo savo statusu, taip įnešdami sumaištį į valstybės valdymą“.

Kadangi pareiškėjas kreipėsi tik dėl šių išvadų, bet neginčijo paties Seimo nutarimo teiginių teisingumo ir pagrįstumo, byla pagal šį prašymą Konstitucinio Teismo sprendimu buvo nutraukta.

mentinei komisijai R. Paksas buvo kvieistas jau antrą kartą. Pirmąjį kartą prieš kelias savaites R. Paksas neatvyko į komisiją, nenurodydamas savo neatvykimo priežasčių.

1999 metų spalį R. Paksas atsistatydino iš premjero posto, nurodydamas jog negali pasirašyti privatizavimo sutarčių su JAV bendrove „Williams International“. Kai kurių komisijai jau liudijusių politikų teigimu, R. Pakso vadovaujama Vyriausybė iš esmės vilkino derybų su amerikiečiais procesą ir pablogino derybų sąlygas.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

TĖVYNĖS SĄJUNGOJE - TAKOSKYRA

Pirmalaikiuose Prezidento rinkimuose du kandidatus - Petrą Auštrevičių ir Valdą Adamkų remiančioje Tėvynės sąjungoje ryškėja takoskyra tarp P. Auštrevičiaus kandidatūros šalininkų ir tų, kurie mano, jog Tėvynės sąjungos parama šiam kandidatui tik stiprina Darbo partiją. Seimo narės **Irenos Degutienės** vadovaujama Tėvynės sąjungos Krikščioniškųjų demokratų frakcija ketvirtadienį įteikė šios partijos prezidiumui ir tarybai pareiškimą, kuriame kritikuojamas P. Auštrevičiaus kandidatūros rėmimas. Apie savo paramą P. Auštrevičiui yra paskelbusios dvi partijos - Tėvynės sąjunga ir jos dažnai kritikuojama Viktoro Uspaskicho vadovaujama Darbo partija. Buvęs Tėvynės sąjungos pirmininkas **Vytautas Landsbergis** yra viešai pareiškęs, jog V. Uspaskicho parama P. Auštrevičiui esanti kenkėjiška. Savo ruožtu P. Auštrevičius interviu savaitraščiui “Veidas” teigė, jog Tėvynės sąjungą ir Darbo partiją vieniją bendros vertybės. “Tai vertybės, susijusios su Lietuvos valstybingumo stiprinimu, valstybingumo, kuris yra modernus, vedantis į socialinės ir ekonominės gerovės, žmogaus teisių, vakarietiško gyvenimo principų bei vakarietiško vertybių įtvirtinimą Lietuvoje”, - tvirtino P. Auštrevičius. Kaip teigiama Tėvynės sąjungos Krikščioniškųjų demokratų frakcijos valdybos pareiškime, ši frakcija nuogaustauja, kad konservatorių pozicija prieš laikiniuose Prezidento rinkimuose silpnina ir pačią partiją, ir valstybę. Pasak pareiškimo, blogiausia tai, kad Tėvynės sąjungos parama P. Auštrevičiui vis labiau stiprina Darbo partijos pozicijas, bet nestiprina Tėvynės sąjungos programinių nuostatų vaidmens visuomenėje.

Pareiškime cituojami bei neigiamai vertinami P. Auštrevičiaus žodžiai dėl esą bendrų Tėvynės sąjungos ir Darbo partijos vertybių. “P. Auštrevičiaus įsitikinimu, Darbo partija yra valstybininkė, kuri šiuo aspektu nesiskiria nuo Tėvynės sąjungos. Ar tai reiškia, jog ir mūsų partijos vadovybė laikosi tokios pačios nuomonės, kaip jos remiamas kandidatas? Ar tai reiškia, jog visi mūsų iki šiol skelbti programiniai dokumentai bei aiškiai formuluota pozicija Darbo partijos atžvilgiu radikaliai pasikeitė? Ar tikrai toks netiesioginis bendradarbiavimas su Darbo partija, jos - įteisinimas, kaip normalios europietiškos partijos, yra valstybės tvirtinimas?” - piktinasi pareiškimo autoriai. Pasak jų, Tėvynės sąjunga turi aiškiai atsiriboti nuo Darbo partijos ir išsiaiškinti P. Auštrevičiaus galimybes padaryti tą patį. Kaip Eltai teigė Tėvynės sąjungos Krikščioniškųjų demokratų frakcijos vadovė I. Degutienė, P. Auštrevičiaus žodžiai šokiravo daugelį konservatorių. “Mes labai skiriamės nuo Darbo partijos. Ji nėra vertybinė. Galbūt P. Auštrevičius nemastė, kai sugretino šias dvi partijas? Tėvynės sąjungoje yra žmonių, kurie nori remti V. Adamkų. Nežinomybė mūsų frakcijai nepriimtina. Norime, kad partijos vadovybė priimtų vienareikšmį sprendimą”, - tvirtino konservatorė. Priešlaikiniai Prezidento rinkimai vyks šių metų birželio 13 dieną kartu su Europos Parlamento rinkimais.

“BŪK LABIAU LIETUVIS”

Vilnius, gegužės 14 d. (ELTA). Penktadienį Tėvynės sąjunga pradėjo keturias savaites truksiantį Trispalvės žygį per Lietuvą “Būk labiau lietuvis” ir kviečia jame dalyvauti kiekvieną Tėvynę mylintį pilietį. Žygis prasidėjo penktadienio popietę Vilniuje, Katedros aikštėje, nuotaikingu koncertu su vedėju Algiu Ramanausku-Greitai. Tarp koncerto dalyvių - Violeta Riaubiškytė, Arina, Povilas Meškėla, jaunimo grupės “Delfinai” ir “NEXT”. Su susirinkusiais bendraus Tėvynės sąjungos vadovai, norintys galės įsiamžinti “videoknygoje” ir pasidalyti savo rūpesčiais bei lūkesčiais, gauti daugiau informacijos apie TS nuostatas Europos Parlamento rinkimuose. Trispalvės žygio dalyviai apkeliaus Aukštaitiją, Šiaurės Lietuvą, Žemaitiją, Suvalkiją ir Dzūkiją. “Esame garbinga Europos tauta, turinti garbingą istoriją, kurios negalime pamiršti. Šis įsitikinimas veda mus pirmyn. Nuo kiekvieno iš mūsų priklausys, ar išliksime savimi”, - sako Tėvynės sąjungos pirmininkas Andrius Kubilius.

PASKIRTOS DVI NAUJOS TEISĖJOS

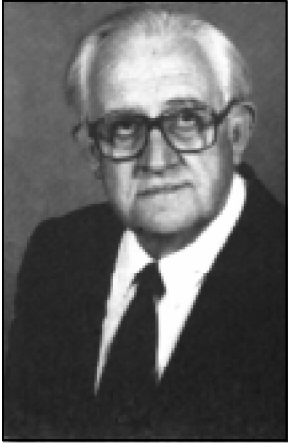
Vilnius, gegužės 13 d. (ELTA). Atsižvelgdamas į Teismų tarybos patarimą, ketvirtadienį laikinasis Prezidentas Artūras Paulauskas pasirašė dekretą ir paskyrė dvi apylinkės teismų teisėjas.

Dalia Kursevičienė 5 metams paskirta Kėdainių rajono apylinkės teismo teisėja, Aldona Sakalauskienė - Alytaus rajono apylinkės teismo teisėja.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

SKANDALAS ARMIOJE

Algirdas Pužauskas

Prezidentas George Bush vienuolika minučių kalbėjo arabų televizijoje, kur jis paaiškino nepriimtina Amerikos kareivių elgesį su Irako kalėjime Abu Ghraib laikomais irakiečiais kaliniais. Prezidentas neatsiprašinėjo, tačiau pasakė, kad jis nepažįsta Amerikos, kuri taip elgtųsi su kaliniais ar belaisviais. Pentagonas jau paskelbė, kad kariuomenėje pradėtos 30 kvotų ir jau nuo praėjusių metų spalio mėnesio prokurorai ieško prasižengusių kareivių. Pentagonas irgi paskelbė, kad per praėjusius metus Irako kare žuvo 758 kareiviai amerikiečiai. Be jų karo veiksmuose žuvo 58 Didžiosios Britanijos kariai, 17 italų, 8 ispanai, 6 bulgarai, 6 ukrainiečiai, 4 tailandiečiai, du danai, ir po vieną kareivį iš Lenkijos ir Estijos. Per karo veiksmus sužeistų buvo 4,133 kareiviai.

Prezidentas Bush savo pranešimą perdavė per Al-Arabyia televizijos Dubai televizijos stotį. Demokratų partijos kandidatas į prezidento vietą sen. J. Kerry kritikavo prezidentą Bush, kad jis ilgai laukė ir nepranešė apie amerikiečių kareivių klaidas ir nedovanotiną elgesį. Jis pagyrė faktą, kad Irako kalėjimo Abu Ghraib komendantas buvo pakeistas. Buvo paskirtas majoras generolas Geoffry Miller. Jis atsiprašė Irako žmonių. Prezidento Busho spaudos sekretorius irgi perdavė pasauliui prezidento atsiprašymą. Jis sakė, kad Amerika nėra pasirengus taip elgtis, kaip matosi iš to, kas įvyko. Nauji karo veiksmai siaučia Bagdade, Fallujjah, Karbala, Kufa, Najaf ir Diwanijah miestuose.

Nuosaikieji šių religiniai vadai ragina savo tautiečius nepuldinėti radikalų jėgomis amerikiečių ir jų sąjungininkų. Jų yra apie 500. Joms vado-

vauja jaunas mula Muqtada al - Sadr. Lenkijos karo jėgų atstovas pulkininkas Robert Stezelecki pasakė, kad radikalai šiitai šiuo metu sparčiai ginkluojasi ir irakiečių kalinių kankinimas padeda jiems rasti musulmonų, kurie nekenčia amerikiečių. Gynybos sekretorius Donald Rumsfeld sakė reporteriams, kad jis nepateisina kalėjimo prižiūrėtojų elgesio. Septyni Amerikos kariai jau buvo nubausti, jų elgesys kainavo 10 kalinių gyvybes. Kai kuriems buvo sumažinti kariniai laipsniai. Kiti tiesiog buvo nuteisti ir pašalinti iš Armijos. JAV senatorius, demokratas iš Iowa Tom Harkin pasiūlė Senate, kad Gynybos sekretorius Rumsfeld būtų pašalintas iš pareigų, tačiau prezidentas Bush atsisakė, sakydamas, kad jis laikys Rumsfeldą savo kabinete, nors jam buvo labai nemalonu, kad sekretorius jo neinformavo apie tą skandalą Irake. Gynybos sekretoriaus atsistatydini-

Jungtinių Tautų Generalinis sekretorius Kofi Annan ir Vokietijos Užsienio reikalų ministras Joschka Fischer nesibaigiančiuose pasitarimuose New Yorke Irako partizaninio karo klausimais. *NYT*

mo pareikalavo ir Atstovų Rūmų demokratų partijos vadovė Nancy Pelosi.

Svarbiausias islamo karo vadovų arabų pasaulyje – Osama bin Laden paskelbė per arabų radiją atsisaukimą, trukusį 20 minučių. Specialistai teigia, kad balsas skambėjo lyg būtų kalbėjęs pats bin Laden. Jis kalbėjo apie Amerikos siūlomas dovanas tiems arabams kovotojams, kurie nužudys vadus, civilinius ar kariškius. Už aukšto pareigūno nužudymą islamo kovotojų organizacija sumokės 10,000 gramų gryno aukso, sakė pranešėjas.

Šalia Irako kalėjimo skan-

kad ji apsileido švietimo reikaluose, užmiršo savo pažadus balsuotojams.

• **Demokratų** kandidatas į JAV prezidento vietą John Kerry nepamiršta savo kalbose pabrėžti, kad jis turi tikrai tapti ryšius su kariuomene. Jis net ir gimė armijos ligoninėje Co-

dalo, iškilo nauji Taliban kareivių puolimai. Jungtinių Tautų atstovai padeda afganams suregistruoti Afganistano gyventojus, kurie turės balsuoti rugsėjo mėnesį. Taliban kariuomenės likučiai bando su trukdyti tuos demokratinius balsavimus. Paskutiniame puolime nušauti Pakistano kalnuotame pasienyje du anglai ir su jais važiuavęs vertėjas. Taliban vadovybė pasigyrė savo puolimų gausėjimu, jiems nereikia jokių balsavimų ir registracijų – paskelbė afganai klajokliai be nuolatinės gyvenamos vietos. Taliban valdo Nuristano kalnus. Afganistano vyriausybė iš Kabulo paskelbė, kad jau suregistruota 1.9 milijonai žmonių. Afganistane bus balsavimams įrašyti 10 milijonų žmonių, nors juos surasti nėra lengva Paktika, Zabul, Uruzgan regionuose. Afganistano prezidentas Hamid Karzai stengiasi kuo skubiau pasiruošti balsavimams. Jį palaiko ir finansiškai remia JAV prezidentas Bush. Apsaugoti

balsavimo būstines ir balsuotojus, Amerika pasiuntė į Taliban užimtas apylinkes 2,000 jūros pėstininkų. Jei reikės, bus pasiusta daugiau, nes pavojingiausia Afganistano vieta yra Uruzgasas, iš kur yra kilęs Talibano vyriausias vadovas Mulla Mohammed Omar.

Jau ne vienas politikas pasinaudojo Irako kalėjimo skandalu artėjant balsavimams. Brigados generolas Mark Kimmitt pasakė to skandalo autoriams: “Mano armija pergyveno gėdą ir pažeminimą”. Kiti karininkai pabrėžė, kad svarbiausieji dalyviai jau buvo parvežti iš Irako.

lorado valstijoje, kur jo tėvas buvo armijos oro korpuso lakūnas.

• **Saudo Arabijoje** Yanbu mieste bombų sprogimai buvo vykdomi vienos šeimos sumanymu. Jau pabėgė iš karalystės du broliai ir du tos (Nukelta į 3 p.)

— Keliais sakiniiais —

• **Popiežius Jonas Paulius II** kelias į Šveicariją, kur dalyvaus šveicarų jaunimo suvažiavime birželio 5-6 dienomis.

• **Kandidatas** į JAV prezidento vietą sen. J. Kerry kritikavo dabartinę vyriausybę,

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

LIETUVIŲ FONDO PELNO
PASKIRSTYMAS

Gegužės 8 d., Lemonte, IL, Lietuvių namuose įvyko 41-asis LF narių suvažiavimas, kurio metu mūsų tautinės gyvybės išlaikymui buvo teikta pelno paskirstymo santrauka.

Lietuvių fondo taryba paskyrė Pelno skirstymo komisijos pirmininku Kęstutį Ječią, Algirdą Ostį, Ramoną Steponavičiūtę Žemaitienę, Arvydą Tamulį nariais ir dr. Kazį Ambrozaitį kaip antrininką. JAV Lietuvių bendruomenė paskyrė dr. Vytautą Bieliauską, dr. Oną Daugirdienę, Aleksą Vitkų nariais ir Vytautą Janušonį antrininku. Aleksas Vitkus išrinktas komisijos sekretoriumi.

Į stipendijų pakomisiją pirmininkas pakvietė Sigitą Balzekienę, Garbės konsulą Vaclovą Kleizą, Tadą Kulbį, Juozą Polikaitį ir prof. Andrių Tamulį.

Visuose komisijos ir pakomisijos posėdžiuose be balsavimo teisių dalyvavo tarybos ir valdybos pirmininkai: dr. Antanas Razma ir Povilas Kilius. Visi posėdžiai buvo protokoluojami anglų kalba, nes to reikalauja Illinois valstijos įstatymai. Protokolavo LF tarybos sekretorė Alė Razmienė.

Komisijai buvo leista paskirti \$1,041,941.00. 2003 m. fondas gavo 272 prašymus projektų parėmimui iš 145 prašytojų ir 169 prašymus stipendijoms. Patenkinti visus prašymus 100% būtų reikėję beveik \$ 5,000,000.00. LF taryba įpareigojo lėšas skirti per du posėdžius. Iš viso paskirta \$835,608.00. Šiems, 2004 metams, liko paskirti \$206,333.00. Stipendijoms komisija paskyrė \$102,200.00. Fonde įsteigta 20 fondelių studentams skyrė \$23,895.00. Studijuojantiems Lietuvoje paskirta \$32,345.00. Kodėl nesugebėta paskirti visų lėšų? 122 prašymai neatitiko LF skirstymo gairėms, 3 prašymai buvo atsiimti, keletą atidėtų prašymų nepristatė trūkstamos informacijos. Iš viso patenkinta 126 prašymai projektams – suteikta parama 97 studentams. **Pirmininkas Kęstutis Ječius** pastebėjo, kad dauguma prašytojų prašo didesnių sumų projektams, tačiau nepristato įtikinančios dokumentacijos. Vis dėl to stengtasi patenkinti kuo daugiau prašymų didesnėmis sumomis.

Kaip ir kasmet, Pelno skirstymo komisija ir stipendijų pakomisija pristatė LF tarybai savo rekomendacijas skirstymo gairių ir prašymų anketų pakeitimams. Tuos pakeitimus taryba priėmė. Prašymų ar paraiškų anketos pakeistos. Prašymų anketų pristatymas – iki kovo mėn. 15 dienos; projektams remti prašymai turi būti gauti LF raštinėje iki balandžio 15 dienos. Pasiekus dabartinį kapitalą, Fondas turi būti žymiai atsargesnis, kad nepatrauktų valdžios akių. Pildydami anketas prašytojai gudrėja, stengiasi apeiti fondo reikalavimus. Tad komisijai ir pakomisijai reikia atsargumo.

Skirstant bet kokią paramą, komisija turi laikytis Lietuvių fondo tarybos nustatytų skirstymui gairių, turi atsižvelgti į IRS ir Illinois valstijos reikalavimus ir atidžiai stebėti, kad beskirstant nebūtų peržengiama skirstymui paskirta suma. Prašymų patvirtinimai ar atmėtimai daromi tik įvertinus prašymą, neatsižvelgiant į paskirtą sumą skirstymui. Tam atlikti komisijos ir pakomisijos nariai turi kruopščiai susipažinti su visais prašymais ir prašomomis sumomis. Tai komisijos ir pakomisijos nariai sąžiningai, sklandžiai, objektyviai atliko. Nebuvo jokių nesutarimų ar skirstymosi į grupes. Skirstymo duomenys yra skelbiami spaudoje ir išsiuntinėjami visiems nariams.

S. Tūbėnas

BŪSIM, KOL BUS GYVAS LIETUVIŠKAS ŽODIS

Vieną iš pirmųjų lietuviškos spaudos 100-mečio atgavimo renginių surengė Vilniaus Aukštųjų Panerių seniūnija. Prie tau-raus Mažosios Lietuvos spaus-tuvininko Enzio Jagomasto šeimos kapo paminklo (prieš 3 metus pastatyto kuklaus paminklo projekto autorė - Živilė Mačionienė) š.m. gegužės 5d. susirinko gražus Trakų Vokės, Panerių pagrindinės mokyklos mokinių būrys, patriotinių orga-nizacijų - Lietuvinkų bendri-jos “Mažoji Lietuva”, Knygne-šių draugijos, Mažosios Lietu-vos reikalų tarybos ir Lietuvių tautininkų sąjungos atstovai, Vilniaus Karininkų Ramovės kariūnų kuopa.

Lietuviškos spaudos išsilais-vinimo iš kirilicos jungo šimto metų sukaktis tapo dar viena proga su dėkingumu prisiminti tuos, kas spausdintam lietuviš-kam žodžiui aukojo visą savo gyvenimą. Atkakli kova prieš Didžiosios Lietuvos rusinimą nebūtų įmanoma be Mažosios Lietuvos. Be jos nebūtų nei *Aušros* nei *Varpo*. Nebūtų ir 1918 metų Vasario 16-osios ..

Draudžiamos lietuviškos spaudos kelias prasidėdavo Mažosios Lietuvos Ragainės, Bitėnų ar Tilžės spaustuvėse. Tilžiškis **Enzys Jagomastas** (1870-1941) buvo ne vien spaus-tuvininkas - leidėjas. Buvo jis, prieš 110 metų (t.y. 1894 m.) įkurto Tilžės lietuvių klubo iniciatorius, daugelio kitų lietuviškų draugijų aktyvus narys. Jis ir garsiojo 1918 metų Tilžės akto signataras (vienas iš 24-rių), tikras atsidavimo tau-tos interesams pavyzdys.

Spaustuvininko duoną E. Jagomastas pasirinko prieš 120 metų, stojęs mokytis šio amato. Nuo tada jam teko su-sieiti su knygnešiais ir imti

rūpintis jais. Būdamas vos šešiolikos metų (1886 m.), E.Jagomastas įsteigė savo spaustuvę, kuri nuo 1912 metų gavo leidyklos statusą ir įpa-reigojantį vardą **Lituania**.

Lietuvišką žodį engė ne vien šovinistai juodašimtis maskolius ir ekspansionistas lenkas. Prieš 80 metų vokie-čiai Mažojoje Lietuvoje sustab-dė visų jų spausdinamų lietu-viškų laikraščių leidimą. E. Ja-gomastas tuomet, tais pačiais 1924 metais, ėmė du kartus į savaitę leisti savo - *Naująjį Tilžės keleivį* (redagavo jo dukra Ana Jagomastaitė).

1934 metais, naciams ėmus uždarinėti dar veikiančias lie-tuviškas organizacijas, Jago-mastų namai Tilžėje (Aukštoji g-vė Nr.78) tapo Karaliaučiaus krašto lietuvių kultūros židiniu. Po to kai naciai 1940 m. rugsė-jo mėn. uždarė *Naująjį Tilžės keleivį* ir leidyklą *Lituania*, Ja-gomastai persikėlė gyventi į Vilnių. Čia juos Tilžės gestapi-ninkai surado, suėmė ir, keršy-dami už lietuvišką veiklą Til-žėje, Aukštuosiuose Paneriuose visus sušaudė... Taip, hitlerinin-kai nugalėjo ištikimo lietuivio kūną, bet neįveikė jo dvasinės stiprybės!

Caro ir fiurerio parankinių niekinamos ir draudžiamos lietuviškos spaudos leidėjo En-zio Jagomasto atminimas jam-žintas paminklu jo žūties vie-toje. Šiandien rusų valdomos Tilžės (pervadintos į Sovietską) lietuviai, savo ruožtu, prieš ke-lis metus bandė gauti vietos valdžios leidimą prikalti atmi-nimo lentą prie namo kuriame gyveno ir dirbo įžymusis tau-tietis. Deja, nesėkmingai. Nepa-vyko, gal būt, todėl, kad nesu-laukė pasipirties iš Lietuvos Re-spublikos Kultūros ir Užsienio

reikalų ministerijų. Matyt aukš-tai atsisėdus pamirštama, kad už išsaugotą seniausią pasaulyje lietuvių kalbą turime būti dė-kingi tokiems rūpintojėliams, pasiaukojėliams kaip Enzys Ja-gomastas...

Minėjimas prasidėjo evan-gelikų liuteronų vyskupo Min-daugo Sabučio malda ir įžangos žodžiu, prašant Viešpaties palai-mos tauriems darbams. Po to, knygnešių draugijos valdybos vicepirmininkas Aloyzas Su-šinskas, taręs žodį apie knygne-šius ir pabrėžęs, kad knyga - lietuviško žodžio tvirčiausias akmuo, perskaitė kelis savo eilėraščius apie juos (įdomu, viename jų visi žodžiai - tik iš raidės *K*!). Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos leidinio “Var-pas” redaktorius Algimantas Zolubas atkreipė klausytojų dėmesį į paradoksą, kad Lietu-va, mokiusi Rusiją kaip kiriliš-kai rašyti (Vievyje 1619 m. išleista pirmoji slaviška grama-tika), “atsidėkojant” už tai buvo rusinama ir pravoslavinama. Jis pabrėžė, kad Lietuva atsigavo tik per Karaliaučiaus krašte leidžiamos Aušros patekėjimą ir Varpo skambėjimą. Apie kartu su Tėvu nužudytą jo sūnų, Jurgį Jagomastą, jauną Lietuvos atsar-gos karininką, papasakojo Algis Karosas, Panerių memorialinio muziejaus direktorius. Apie patį Enzį Jagomastą kalbėjo šių eilučių autorius. Lietuvinkų bendrijos “Mažoji Lietuva” sei-melio narys Vytautas Gocentas, pasidžiaugęs gražiu minėtojų būriu, priminė Anapilin nuėju-sios mokytojos Rūtos Hakaitės nuopelnus rūpinantis nacių nužudytos Jagomastų šeimos at-minimo vieta.

Vytautas Šilas, Mažosios Lietuvos reikalų tarybos pir-mininkas

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

(Atkelta iš 2 p.)

pačios šeimos pusbroliai, slaptai sugrįžę į gimtąjį Medinos miestą, organizavo sprogdini-mus, ragino studentus važiuoti į Iraką ir ten kovoti, siekdami nuversti karalystės vadovus.

- **Protestuodami** prieš Kubos diktatoriaus Castro žmo-gaus teisių laužymą, savo am-basadorius iš Kubos atšaukė Meksikos ir Peru vyriausybės. Pranešta, kad šis atšaukimas nereiškia diplomatinio santykių nutraukimo. Meksika paprašė, kad namo važiuotų ir Kubos ambasadorius Meksikoje. Ry-šiai bus palaikomi per charge d'affaires diplomatus.

- **Valstybės** sekretorius Colin Powell pasmerkė, Ber-lyne kalbėdamas, antisemi-tizmą, sakydamas, kad Holo-caust nėra tik istorinis faktas, bet yra dar ir šiuolaikinis fak-tas. Europoje dar vyksta žydų

persekiojimas. Turime pasiūsti žinią visame pasaulyje, kad antisemitizmas yra blogis ir jam nėra pasaulyje vietos, pareiškė sekretorius.

- **Pietų Afrikos** preziden-tas Thabo Mbeki, perrinktas antrai kadencijai, paskelbė naują kabinetą, kuriame savo pavaduotoju paskyrė tą patį Jacob Zuma, tuo nustebin-damas artimuosius, nes Zuma buvo kaltinamas kyšių ėmi-mu.

- **Washington D.C.** įvy-ko didžiulės demonstracijos, reikalaujančios abortų teisių. Vatikano atstovas pabrėžė, kad politikai, kurie pasisako už abortus, nėra tinkami pri-imti Komuniją. Abortų rėmė-jai pabrėžia, kad kandidatas John Kerry yra abortų ša-lininkas.

- **Pakistanas** paskelbė, kad vyriausybė nutarė sumažinti

valstybės kariuomenę 50,000 kareivių. Tokio sumažinimo nebuvo per 57 metų istoriją.

- **Slovakija** įžengė į Euro-pos Sąjungos šeimą pati dar nesuspėjusi atsakyti į klausimą, kas laimėjo paskutinius bal-savimus.

- **Kolumbijos** teismas išteisino tris Airijos piliečius, kurie buvo kaltinami kaip in-struktoriai Kolumbijos mark-sistų grupėje naminių bombų gamyboje.

- **Pietų Korėja** pasiuntė Šiaurinei Korėjai 20 milijonų dolerių vertės reikmenų. Šiaurinė Korėja paprašė ce-mento, dyzelinio kuro, baldų mokykloms, 500 tonų gazoli-no, benzino. Po pasienio geležinkelių sprogimo dau-gelis pasaulio šalių pradėjo siųsti komunistinei Korėjai paramą, maisto produktus, statybos medžiagą.

V. ADAMKUS: REIKIA DARYTI VISKĄ, KAD “MAŽEIKŲ NAFTOS” KONTROLĖ IŠLIKTŲ LIETUVOS RANKOSE

Vilnius, gegužės 12 d. (ELTA). Kadenciją baigusio Prezidento Valdo Adamkaus nuomone, iškilus pavojui, jog Lietuva gali prarasti “Mažeikių naftos” kontrolę, Lietuvos Vyriausybė turėtų išpirkti iš dabar įmonę valdančios Rusijos kompanijos “Jukos” “Mažeikių naftos” akcijas. “Bet koks “Mažeikių naftos” perėmimas ar “Jukos”, ar kieno nors kito, nebetarnautų Lietuvos reikalams. Reikia dėti visas pastangas, kad “Mažeikių naftos” kontrolė išliktų Lietuvos rankose”, - žurnalistas sakė V. Adamkus. Jis buvo atvykęs į Seimą liudyti specialiai parlamentinei komisijai, tiriančiai “Mažeikių naftos” privatizavimą.

V. Adamkus, atsakydamas į komisijos narių klausimus, pabrėžė, jog atsakomybė už “Mažeikių naftos” privatizavimą ir sandėrį su “Williams International” tenka ir tuometiniam konservatorių daugumos Seimui, ir tuometinei R. Pakso vadovautai Vyriausybei. V. Adamkus komisijos nariams taip pat kelis kartus pakartojo nedalyvavęs prieš kelerius metus vykusiose Vyriausybės derybose su “Williams International”, tik nuolat būdavęs informuojamas apie jų eigą, apie tai, jog sutartis derinama bei tobulinama. Tuometinės R. Pakso Vyriausybės darytas “tobulinimas”, pasak V. Adamkaus, užtruko pusmetį. V. Adamkus pridūrė, jog derybų ar pasitarimų detales galėjo ži-

noti jo aplinkos žmonės - patarėjai.

V. Adamkaus kadencijos metais - 1999-aisiais - tuometinė Vyriausybė nusprendė perduoti trečdalį “Mažeikių naftos” akcijų ir perduoti įmonės valdymo teises JAV bendrovei “Williams International”. “Mano supratimu, tuo metu buvo vadovaujamas principu, kad vakariečių kapitalas, kuris gali valdyti ir turi patirtį ypačingai naftos srityje, ateitų ir padėtų susitvarkyti mums tuo klausimu”, - aiškino V. Adamkus. Pasak jo, sutarties su “Williams International” rizika iš dalies pasiteisino, nes “Mažeikių nafta” šiandieną dirba pelningai, mokėdama apie 2 milijardus litų į valstybės biudžetą kasmet. “Bendrovei valstybės suteikta paskola 1 mlrd. 300 mln. litų nėra “išvogta”, kaip žmonės klaidina kai kurie politikai. Pagal sutartį ji bus grąžinta su palūkanomis iki 2013 m. Vien iš palūkanų valstybės biudžetas yra gavęs per 400 mln. litų”, teigia V. Adamkus.

Buvusio R. Pakso Vyriausybės ūkio ministro Eugenijaus Maldeikio liudijimu, Prezidento V. Adamkaus pirmininkaujama Valstybės gynimo taryba derybų metu palaikė JAV bendrovės, o ne Vyriausybės pozicijas. Tai, kad esą V. Adamkaus vadovaujama tuometinė Valstybės gynimo taryba pritarė “Williams International” padiktuotoms sąlygoms, žurnalistams teigė ir

“Mažeikių naftos” privatizavimą tiriančios parlamentinės komisijos pirmininkas Valentinus Greičiūnas. “Visi laiškai, kuriais buvo susirašinėjama tarp Lietuvos Vyriausybės ministrų ir “Williams International” vadovo, visos kopijos buvo adresuotos ir Prezidentui, ir tuometiniam Seimo Pirmininkui Vytautui Landsbergiui, JAV ambasadoriui, taip pat ir Andriui Kubiliui. Kodėl Vyriausybė kreipėsi į Valstybės gynimo tarybą? Todėl, kad sulauktų kažkokio pritarimo. Ir dokumentai, kuriuos mes gavome, liudija, kad tuo metu Gynimo taryba pritarė iš esmės “Williams International” padiktuotoms sąlygoms”, - sakė V. Greičiūnas. Jo nuomone, paties V. Adamkaus atsakomybė dėl pasirašytos sutarties “yra - ir nemaža”. “Yra struktūra ir yra jos vadovas. Yra dokumentai, kuriuos priėmė šiuo atveju Valstybės gynimo taryba, kuriai vadovavo Prezidentas V. Adamkus. Mančiau, kad jo atsakomybė tam tikra prasme yra - ir nemaža. Jis pagaliau yra valstybės vadovas”, - teigė V. Greičiūnas ir pridūrė iš V. Adamkaus paaiškinimų supratęs, kad Prezidentas “gal daug ką yra pamiršęs”. Tyrimo komisija, anot jos pirmininko, daugiau remsis turima dokumentine medžiaga. Atvykti liudyti komisijai žada apkaltos būdu iš pareigų pašalintas buvęs prezidentas Rolandas Paksas. Pirmą kartą kviestas į komisiją R. Paksas neatvyko, todėl buvo pakviestas pakartotinai. “Mažeikių naftos” privatizavimą tirianti komisija savo išvadas Seimui turi pateikti iki birželio 1 d.

A. PAULAUSKAS SIŪLO R. PAKSUI PERTRAUKĄ BE POLITIKOS

Vilnius, gegužės 12 d. (ELTA). Laikinasis Prezidentas Artūras Paulauskas įsitikinęs, kad atstatydyntas per apkaltą Prezidentas Rolandas Paksas neturi moralinės teisės vėl kelti savo kandidatūros ir siūlo jam kurį laiką pasitraukti iš politikos.

Kritiškai, kaip tautos skaldymą, laikinasis valstybės vadovas vertina R. Pakso pradėtus susitikimus su rinkėjais, važinėjimą po Lietuvą. “Aš įsitikinęs, kad po tokių grubių Konstitucijos pažeidimų, įrodytų Seime ir Konstituciniame Teisme, po tokių veiksmų padarymo, jis tiesiog turi kurį tai laiką pasitraukti iš politikos. Tai moralės klausimas. Kiekvienas žmogus, pretenduojantis į rimtą politiką, taip turėtų elgtis”, - sakė A. Paulauskas, duodamas interviu Žinių radijui.

Laikinasis valstybės vadovas apgailestavo, kad R. Pakso atnaujintuose susi-

tikimuose su rinkėjais vėl skaldoma tauta. Per kone pusmetį trukusį prezidentinį skandalą R. Paksas intensyviai važinėjo po Lietuvą. Susitikimuose su rinkėjais jis įrodinėjo savo tiesą, kalbėjo apie esą prieš jį vykdomą šamokslą. Atsakydamas į Žinių radijo klausimą apie atnaujintus R. Pakso vojažus, laikinasis valstybės vadovas priminė svarbiausią politiko misiją. “Tie važinėjimai, aš manau, yra tam tikras įtampos kėlimas visuomenėje, bandymas eiti prieš Konstituciją, prieš įstatymus, prieš nusistovėjusias moralės normas. Tai tikrai nepuošia jo. Jei jis pretenduoja būti rimtu politiku, jis turi susimąstyti, kad politiko misija yra vienyti žmones darbams, o ne skaldyti, suvesti į apkasus, priešingas pozicijas”, - sakė A. Paulauskas. Nors ir atnaujino susitikimus su rinkėjais, tačiau ar R. Paksas bus įregistruotas kandidatu rinki-

muose, nėra iki galo aišku.

Vyriausioji rinkimų komisija praėjusią savaitę atsisakė registruoti R. Paksą, remdamasi Seime priimta Prezidento rinkimų pataisa. Ja draudžiama per apkaltą atstatydyntam Prezidentui 5 metus dalyvauti rinkimuose. VRK sprendimą Vyriausiajam administraciniam teismui yra apskundęs pats R. Paksas ir jį iškėlusį Liberaldemokratų partija. Seimo liberaldemokratų frakcija taip pat inicijavo kreipimąsi į Konstitucinį Teismą. Jame prašoma išaiškinti, ar Seime praėjusią savaitę priimta pataisa, kuria remdamsi VRK neregistravo R. Pakso, atitinka Konstituciją. Konstitucinis Teismas šį klausimą pradės nagrinėti gegužės 18 d. Vyriausioji rinkimų komisija gegužės 18 d. jau turi paskelbti kandidatais Prezidento rinkimuose oficialiai įregistruotų asmenų sąrašą.

Vytautas Kamantas, viduryje, Lietuvos fondo narių suvažiavime gegužės 8 dieną Lemonte, IL, bando “sutaikinti” Lietuvos bendruomenės atstovą dr. Petrą Kisielių su Lietuvos fondo tarybos pirmininku dr. Antanu Razma.

V. Jasinevičiaus nuotr.

APDOVANOTI LAISVĖS KOVŲ DALYVIAI

Vilnius, gegužės 13 d. (ELTA). Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos proga, atsižvelgdamas į krašto apsaugos ministro bei Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro teikimus, laikinasis Prezidentas Artūras Paulauskas pasirašė dekretą, kuriuo Lietuvos ordinais ir medaliais apdovanojo grupę asmenų, buvusių partizanų ir šių dienų savanorių.

Vyčio kryžiaus ordino Komandoro kryžius po mirties suteiktas Jonui Gudelevičiui (Pylimui), Dainavos partizanų apygardos štabo ryšininkui.

Po mirties Vyčio kryžiaus ordino Karininko kryžiais apdovanoti Tauro apygardos par-

tizanas Kostas Zaranka ir Vyčio apygardos partizanas Antanas Žukas.

Sekmadienį - Partizanų pagerbimo kariuomenės ir visuomenės vienybės dieną - valstybės apdovanojimai taip pat bus įteikti buvusiems rezistentams Augustui Mylei, Stanislovui Staniulevičiui, Jonui Aldusevičiui, Onai Trakimenei, Aldonai Vilutienei.

Ordiniais “Už nuopelnus Lietuvai” apdovanoti Krašto apsaugos savanorių pajėgų Vyčio apygardos 5-osios rinktinės 51-ojo bataliono vadas kapitonas Gintaras Berdešius ir Šiaulių sąjungos vado pirmasis pavaduotojas majoras Kęstutis Leona- vičius.

KANDIDATAI REMIASI SUKLASTOTAIS PARAŠAIS

Vilnius, gegužės 11 d. (ELTA). Pretendentų į Prezidentus parašus tikrinantys rašysenos ekspertai nustatė, kad daugiau nei 70 proc. Algirdo Pilvelio pateiktų neva jį remiančių piliečių parašų yra suklastoti, dažniausiai surašyti vieno žmogaus ranka. Tokius kol kas dar preliminarus duomenis vykusiaame Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdyje paskelbė komisijos pirmininkas Zenonas Vaigauskas.

Išankstiniais duomenimis, reikiamo skaičiaus - 20 tūkst. - parašų nesurinko ir kitas pretendentas - dienraščio “Respublika” leidėjas Vitas Tomkus. Neįvykdžius minėto reikalavimo - nesurinkus reikiamo parašų skaičiaus, VRK greičiausiai neregistruos A. Pilvelio ir V. Tomkaus kandidatais pirmalaikiuose Prezidento rinkimuose. VRK atstovai teigia greičiausiai neturėsia kitos išeities, kaip tik šiuo atveju kreiptis į teisėsaugos institucijas. Už parašų ir oficialių dokumentų klasifikaciją gresia baudžiamoji at-

sakomybė. Dienraščio “Lietuvos aidas” savininkas A. Pilvelis VRK buvo pateikęs 26.5 tūkst. piliečių parašų. Be grafologinės ekspertizės kartu atliekamas ir parašų patikrinimas pagal Lietuvos gyventojų registrą. Atlikus ir šį patikrinimą, iš minėtų 26.5 tūkst. A. Pilvelio pateiktų parašų tikrais pripažinti apie 7 tūkst., t. y., vos ketvirtadalis visų pateiktų parašų.

“Respublikos” leidėjas V. Tomkus VRK buvo pateikęs apie 23 tūkst. piliečių parašų. Negalutiniais duomenimis, patikrinus šiuos parašus pagal gyventojų registrą, tikrais pripažinti apie 18 tūkst. parašų. Grafologai savų galutinių išvadų šiuo atveju kol kas dar nėra pateikę. Galutiniai duomenys, prieš skelbiant galutinį pripažintų tikrais parašų skaičių, pateikiami suvedus ir grafologų, ir kitų patikrinimų, atliekamų kompiuteriu, rezultatus.

A. Pilvelis bei V. Tomkus VRK nebuvo pateikę ir gyventojų pajamų bei turto deklaracijų.

ANTANAS SMETONA

Karolis Milkovaitis

VI.

Prezidento 130 metų gimimo ir jo 65 mirties sukakčių minėjimo metu pasakyta kalba 2004 m. kovo 23 d. Los Angeles.

Latvijos prezidentas Ulmanis ir Estijos Paets, abu nepasitraukę, dingo be žinios. Tokio pat likimo be jokios abejonės būtų sulaukęs ir Antanas Smetona, tuo labiau, kad jo valdymo laikais komunistų partija buvo uždrausta. Pasitraukęs į užsienį ir išlikęs gyvas, jis tikėjosi daugiau tautai pasitarnauti, negu miręs. Deja, sulaukęs 70 metų amžiaus, jis netikėtai, nelaimingai jo bute, Clevelande, kilusiam gaisre, 1944 m. sausio 9 d. žuvo.

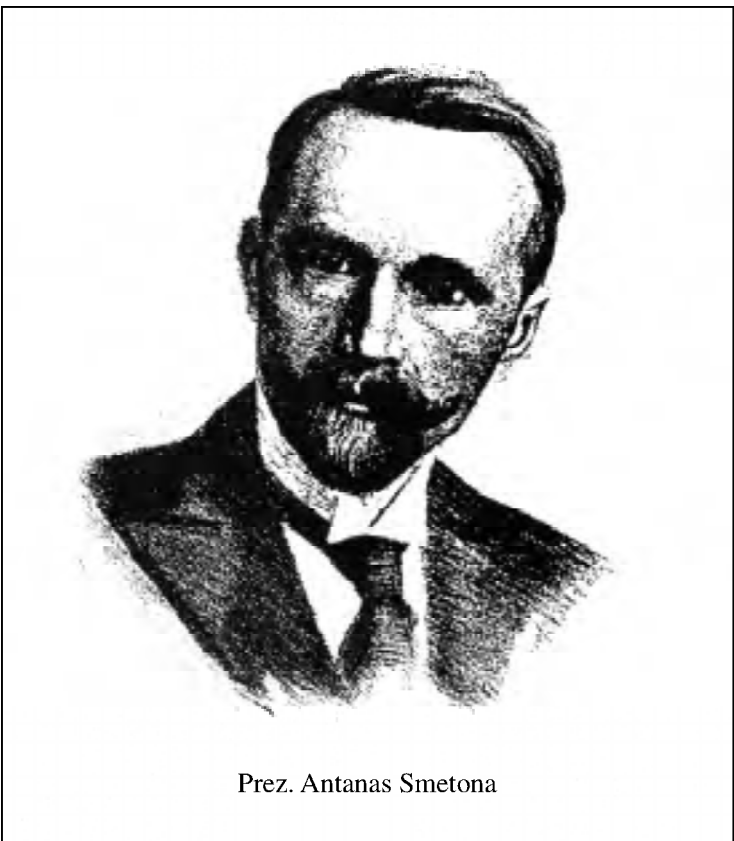
Antaną Smetoną, be abejo, reikia laikyti Lietuvos valstybės ūkinio, ekonominio bei kultūrinio atstatymo architektu, ir tautinės Lietuvos kūrėju.

Būdamas prezidentu ir tautinės minties ideologu, jis 1937 metų Tautininkų suvažiavime lyg ir konsekavo tą idėją, sakydamas: “Tautininkų sąjunga įsikūrusi tam,

kad skelbtų tautinės vienybės idėją...Kad ta idėja būtų visuomet gyva ir vaisinga, ji neprivalo stokoti visuomeniškai žmoniško pagrindo... Turi būti aišku, kad tautiškai vieninga sąmonė, pasireiškianti įvairių visuomenės reikalų tinkle, siekia ne jų suvienodinimo, o jų suderinimo.” Tyrinėdami jo kalbas bei raštus įsitikiname, kad Antano Smetonos idealas ir gyvenimo tikslas buvo sukurti vieningą ir gražią tautinę Lietuvos valstybę.

Tad koks buvo Antano Smetonos valstybinis palikimas?

Jis yra dvilypis: nekilnojamasis ir kilnojamasis. Nekilnojamasis Antano Smetonos palikimas yra tas, kuris liko Lietuvoje ir kurį įsiveržusi Sovietų kariuomenė daugumoje sunaikino ar išsigabeno į Rusijos gilumą. Kilnojamasis yra tas, kurį mes, išeiviai, išsinešėme svetur.

Prez. Antanas Smetona

1944 metais išbėgdami palikome kraštą daug gražesnį, daug turtingesnį, daug šviesesnį ir švaresnį, ir daug daugiau susipratusį, negu perėmėme jį iš rusų nualintą 1918 metais.

Antanui Smetonai esant valstybės prezidentu įsigijome gerą vardą, kurį išlaikėme nesuteptą per dvi žiaurias okupacijas. O išbėgdami mes tą gerą vardą svetur išsinešėme.

Nedideliame miestelyje gyveno žmogus, kuris neturėdamas modernių priemonių rankomis gamino plytas. Jis sumesdavo molį į formas, paviršių nulygindavo, saulė jas sukietindavo, ir išeidavo gražios, stiprios plytos. Dauguma miestelio gyventojų iš jo pagamintų plytų statydavosi sau namus.

Kartą plytininką aplankė svečias iš kito miestelio. Plytininkas svečią išsivedė

pavaikščioti po miestelį. Vaikščiojant plytininkas svečiui pradėjo rodyti pastatus, sakydamas: “Šis namas pastatytas iš mano plytų, toji mokykla iš mano plytų, bažnyčia pastatyta iš mano darbo plytų” ir t.t. Paaiškėjo, kad dauguma miestelio gyvenamųjų namų ir kitų pastatų pastatyti iš plytininko gamintų plytų. Ar ne tą patį galima pasakyti apie Antaną Smetoną? Jis galėtų svečią pavedžioti po Lietuvą ir nurodyti, kaip jis krašte įvedė tvarką ir kaip atstatė visą rusų apleistą, karo nualintą kraštą. Gerai žinome, kad jis visą savo gyvenimą paaukojo Lietuvos gerovės labui.

Šiandien Lietuva yra vėl laisva. Bet ta laisvė nėra mūsų išsvajota ir nesame patenkinti nūdienės Lietuvos šeimininkais. Kokios tad Lietuvos mes ilgimės? Ogi tokios, kokia buvo iki 1940 metų birželio mėnesio, ar panašios. Mes gerai žinome, kas tada buvo Lietuvos prezidentu.

Toks, mieli tautiečiai, buvo prezidentas Antanas Smetona.

Gerbkite jo atminimą!

(Pabaiga)

Dr. Algimantas LIEKIS

MES - LIETUVIAI: KOVOS IR VILČIŲ METAIS

(1988 - 1990 M.)

LIII

Visa tai prisidėjo prie įtampos didėjimo tiek respublikoje, tiek partinėje organizacijoje. Esant tokiai situacijai tarp Lietuvos komunistų ir įsitvirtino nuomonė, kad išspręsti daugelį problemų bus įmanoma tik tada, kai LKP taps savarankiška. Partinės organizacijos ėmė reikalauti suaukinti neeilinį suvažiavimą. [...] **Susikūrė lygiagretės partinės struktūros, kurios ėmė rūpintis suvažiavimo suaukimu už LKP CK nugaros.** [...] Komunistų apklausos ir informacijos analizė rodė, kad jei nebus imtasi energingų veiksmų, gali įvykti alternatyvus suvažiavimas, kuris sukeltų sunkiai nusakomus padarinius. Tokiame suvažiavime būtų dominavę ypač radikalūs elementai, galėję ir visiškai paleisti partiją. Ir čia nei aš, nei kiti LKP CK biuro nariai, nei antrasis sekretorius draugas Beriozovas nieko negalėjo pakeisti. Iš kilo klausimas: kaip, koku keliu eiti? Arba - konfrontacija, galutinis autoriteto praradimas, partijos izoliacija nuo politinių įvykių respublikoje, vadovaujamojo

vaidmens netekimas esant masiniam išstojimui iš partijos ir absoliučiam pralaimėjimui rinkimuose, arba [...]. Esant tokioms sąlygoms LKP CK XVIII plenumas, įvykęs šių metų liepos mėnesį, ir priėmė nutarimą sušaukti neeilinį suvažiavimą, kad būtų apsvarstyti LKP statuso klausimai. Tie žingsniai padidino partijos autoritetą visuomenėje ir sudarė galimybių tikėtis kokios nors sėkmės, - kukliai sakau, "kokios nors", - bet mes tikimės sėkmės artėjančiuose respublikos Aukščiausiosios Tarybos ir vietinių tarybų rinkimuose. Pagaliau visi turi suprasti, kad čia esmė - politinės valdžios išlaikymas. Tik savarankiška partija to gali tikėtis šiandieną respublikoje. Tad suvažiavimo sušaukimas buvo logiškas, atsižvelgus į procesus, vykstančius respublikoje ir partinėse organizacijose. Tiktai suvažiavimas, o ne kokie kiti sprendimai. Kodėl? Norėčiau trumpai paaiškinti.

Pirma, kaip minėjau, to pageidavo daugelis Lietuvos komunistų, būtinai reikėjo

atsiriboti ir nuo padarytų tragiškųjų klaidų praeityje, nuo stalininių nusikaltimų, nuo kurių nukentėjo tiek lietuvių, tiek kitos SSRS tautos.

Antra, kad būtų pereita nuo daugelio kritikuojamo senojo centralizmo, faktiškai, kaip sakoma, nuo valstybinės partijos prie demokratinės partinės organizacijos. [...]

Trečia, reikėjo nustatyti LKP vietą ir vaidmenį savo suvereniteta stiprinančioje respublikoje. Politinė partija turi eiti pertvarkos procesų priekyje, o ne vilktis uodegoje. Gaila, bet kaip tik tai mes šiandien matome. Mes, respublikos komunistai, labai vertiname pasitikėjimą, kurį mums rodo respublikos darbo žmonės, ir tai mus daug kam įpareigoja ryžtis.

Ketvirta, buvo būtina atnaujinti Centro Komitetą. Ir šiandieną jame - labai daug kūrybingų, mąstančių, iniciatyvių žmonių, pasiryžusių pasiaukojamai dirbti vardan respublikos interesų, tarp jų labai daug iš kūrybinių sąjungų, Mokslų akademijos institutų, aukštųjų mokyklų ir

t.t. Manome, kad tai padės suburti Lietuvos komunistus įgyvendinant revoliucinius visuomenės pertvarkymo uždavinius.

Beveik prieš penkerius metus subrendo idėja, kad toliau taip gyventi, kaip gyventa iki šiol, negalima. Būtinai reikia esminių visuomenės reformų. Mes manome, kad visa, kas vyksta Lietuvoje, LKP, vyksta ir visoje šalyje. Galbūt kai kur mūsų respublika išėjo priekin, kai kur - kitos, bet negalima reikalauti, kad pertvarkos procesai visose respublikose vyktų griežtai sinchroniškai, tuo labiau kad kiekvienoje jų skirtingos socialinės ekonominės, kultūrinės sąlygos ir tradicijos.

Savarankiškos LKP įsikūrimas joku būdu nereiškia ryšių su SSKP nutraukimo ar jos skaldymo. Priešingai, savarankiškumas reiškia lygiateisiškumą, tikrus priimtinius ryšius su SSKP, kitų respublikų partinėmis organizacijomis. Lietuvos komunistai aktyviai aptarė SSKP CK Politinio biuro kreipimąsi (“Apie padėtį Lietuvos partinėje organizacijoje”, 1989 m. lapkričio 23 d., - Aut.). LKP CK XXII plenumas apsvarstytas SSKP CK Generalinio sekretoriaus Michailo Sergejevičiaus Gorbačiovo laiškas "Lietuvos komunistams". Tie dokumentai ir

jų svarstymas parodė, kad galima ir reikia sukurti naujus santykių tarp respublikų partinių organizacijų ir šalies centro modelius, - santykius, pagrįstus tarpusavio pagarba, santūrumu, atsakomybe už savo veiksmus ir žodžius, už tų veiksmų ir žodžių pasekmes. Reikia pasakyti, kad tai ir įgyvendinama, vadovaujantis Michailo Sergejevičiaus Gorbačiovo patarimais, išdėstytais kreipimesi į Lietuvos komunistus; mūsų uždavinys - geriau išreikšti visų respublikos gyventojų, visų jų sluoksnių ir tautybių interesus.

Greta partinio šiandieną visu aštrumu iškyla valstybinio suvereniteto problema. Ją taip pat reikia neatidėliojant spręsti.

Sprendimų kelias - tai procesas, turintis savo etapus, artimiausius ir perspektyvinius tikslus. Tai supranta daugelis komunistų. Suvažiavime nė vienas komunistas nekalbėjo apie Tarybų Lietuvos išstojimą iš SSRS. Artimiausia šalies ateitis mūsų požiūriu - tai suverenių valstybių sąjunga. Bet tas suverenumas turi būti realizuojamas ir įtvirtinamas. Aš visiškai pritariu Michailui Sergejevičiui Gorbačioviui, kuris ką tik pažymėjo apie tvirtus ir patikimus ryšius pirmiausia ekonomikoje.

(Bus daugiau)

LIETUVOS RESPUBLIKOS AMBASADOS PRANEŠIMAS

Pranešame, kad balsuoti Europos Parlamento ir Respublikos Prezidento rinkimuose Lietuvos Respublikos ambasadoje JAV ir generaliniuose konsulatuose Čikagoje ir Niujorke galima:

2004 m. birželio 2-4 d. nuo 13.00 iki 17.00 val. (vietos laiku);

2004 m. birželio 7-11 d.

nuo 13.00 iki 17.00 val. (vietos laiku);

2004 m. birželio 13 d. nuo 7.00 iki 20.00 (vietos laiku).

Jeigu vyks pakartotinis balsavimas Respublikos Prezidento rinkimuose:

2004 m. birželio 21-25 d. nuo 13.00 iki 17.00 val. (vietos laiku);

2004 m. birželio 26 d. nuo

11.00 iki 15.00 val. (vietos laiku);

2004 m. birželio 27 d. nuo 7.00 iki 20.00 (vietos laiku).

Garbės konsulatuose Los Andžele, Sietle ir Klyvlende balsuoti galima tik rinkimų dieną, t.y., birželio mėn. 13, ir antrojo turo Respubliko Prezidento rinkimuose atveju - birželio 27 d.

Nuoširdi padėka JAV LB Clevelando apylinkės valdybai už surengtą Lietuviškos spaudos atgavimo 100-čio minėjimą, kuris įvyko 2004.04.30 Dievo Motinos nuolatinės pagalbos parapijos salėje ir *Dirvai* už auką - \$ 500.00. Iš kairės: dr. Viktoras Stankus, Vida Bučmienė, pirm. Algis Gudėnas, Valerija Adomavičienė, Nomeda Vucianienė, dr. Zita Masčinskienė, dr. Kristina Phillips, Vincas Taraška. Nuotraukoje trūksta Ginto Aro.

N.Vuciano nuotr.

P. AUŠTREVIČIUS ATSIRIBOJA NUO FINANSINĖS POLITIKŲ PARAMOS

Vilnius, gegužės 14 d. (ELTA). Lietuvos Respublikos Prezidentu ketinantis tapti Petras Auštrevičius teigia atsiribojęs nuo finansinės politikų paramos bei tvirtina neįsipareigosias nei politikams, nei jų aplinkai. “P. Auštrevičius nepriims jokios finansinės paramos iš politinių partijų ir niekaip kitaip neįsipareigos politikams ar jiems artimiems asmenims”, - teigiama P. Auštrevičiaus rinkimų štabo penktadienį išplatintame pranešime.

P. Auštrevičiaus kandidatūrą pirmalaikiuose Prezidento rinkimuose remia Tėvynės sąjunga ir Darbo partija. “Neprašiau ir neprašysiu finansinės paramos iš politinių partijų - mano rinkimų kampanijos finansavimas yra ir bus iki galo skaidrus, priimsiu tik moralinį mano kandidatūros bei man artimų vertybių palaikymą”, - paskelbė P. Auštrevičius, reaguodamas į pastaruoju metu viešojoje erdvėje pasirodžiusius svarstymus apie jo rėmėjus. “Vadovaujuosi man priimtomis vertybėmis - moder-

nios Lietuvos valstybės stiprinimu, vedančiu į socialinės ir ekonominės gerovės, žmogaus teisių, vakarietiško gyvenimo principų bei vakarietiško vertybių įtvirtinimą Lietuvoje, ir tikiu, kad mano įsitikinimai yra artimi ir Lietuvos žmoniems”, - pabrėžė nepartinis save pabrėžtinai vadinantis kandidatas. P. Auštrevičius taip pat teigė gerbiąs ilgametę Prezidento Valdo Adamkaus patirtį bei veiklą ir esąs pasirengęs energingai tęsti V. Adamkaus pradėtus darbus, jei bus išrinktas Prezidentu. “Partijų parama, joms pritarus, pasinaudosiu tik kaip organizuotu kanalu tiesiogiai bendrauti su rinkėjais ir skleisti tas man priimtinas vertybes, tačiau savęs ir savo idėjų tikrai niekada neparduosiu”, - pareiškė P. Auštrevičius. Jo žodžiais, jo tikslas esąs “Lietuvos žmonių ir rinkėjų vienybė”.

Vienybės dėl P. Auštrevičiaus kandidatūros rėmimo pastarosiomis dienomis sumažėjo jį oficialiai remiančioje Tėvynės sąjungoje.

KONSTITUCINIS TEISMAS GAVO VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO PRAŠYMĄ

Vilnius, gegužės 14 d. (ELTA). Konstitucinis Teismas gavo Vyriausiojo administracinio teismo prašymą ištirti abejonių keliančias Prezidento rinkimų įstatymo pataisas.

Dėl šių abejonių Vyriausiasis administracinis teismas sustabdė nušalintojo Prezidento Rolando Pakso ir Liberalų demokratų partijos skundų nagrinėjimą.

1926 M. GRUODŽIO 17 DIENOS PERVERSMAS

VIII.

Toks reiškinys dar labiau sustiprina mūsų kariuomenės patriotizmą ir jos pasiryžimą ginti tautos garbę.

Tolimesniam pokalby šis didis karys domėjosi Amerika ir ypač Lietuvos Vyčių veikla. Jis paprašė mūsų įgaliotinį perduoti geriausių linkėjimų organizacijai, kuri rūpinasi Lietuva. Jis įteikė kpt. Jurgelevičiui savo fotografiją, kuri čia atspausdinta.

GRUODŽIO 17 DIENOS PERVERSMO ATGARSIAI UŽSIENY

Didžiausias pasauly dienraštis *The New York Times* 1926 m. gruodžio 18 d. paskelbė, jog “gruodžio 17 d. 3 val. ryto Kaune įvyko karinis sukilimas, kuriam vadovavo generolas Antanas Smetona, buvęs Prezidentas”. Čia A. Smetona pavadintas generolu. Ir toliau esama daugiau netikslumų. Įdomiausia, kaip NYT surinko pastabas iš kitų valstybių sostinių.

Tos dienos laidoje NYT toliau rašė:

Atrodo, svarbiausia sukilimo priežastis buvo visuotinis nepasitenkinimas ministeriu pirmininku Sleževičium ir jo vyriausybe dėl jos prosovietinės politikos ir palankumo komunizmui Lietuvoje.

Karinis sukilėlių vadas majoras Plechavičius tuojau išlaisvino pulkininką Glovackį ir paskyrė jį Kauno komendantu. Plk. Glovackis prieš savaite buvo Sleževičiaus vyriausybės areštuotas už fašistinę propagandą.

Komunistų ruoštas sukilimas yra numalšintas.

Lenkijos užsienio reikalų ministeris M. Zaleskis pareiškė, jog laukia tolimesnių įvykių. Bet maršalui Pilsudskiui artimi karininkai teigia, jog kariški pasiruošimai tebevyksta. Esą, maršalas Pilsudskis jau prieš keletą savaičių numatė dabartinį įvykį Lietuvoje.

Pagal kitus pranešimus, komunistai pradėjo revoliucinį

sąjūdį Šiauliuose ir Panevėžy.

Žiniomis iš Paryžiaus, bekravė revoliucija Lietuvoje įvyko dėl Baltijos valstybių sprendimo prieš du mėnesius glaustis po bolševikine žvaigžde, kai jos pasirašė draugiškumo ir santarvės sutarti su Sovietais.

Sutartį su Sovietais Lietuva pasirašė, tikėdamasi paramos prieš Lenkiją, kuriai ji niekad neatleido už Vilniaus atplėšimą. To pasekmėje atsirado daug bolševikinių agitatorių, kurie numatė panaudoti Lietuvą kaip priešakinę bazę propagandai ir politinei veiklai Rytų Prūsijoje ir Lenkijoje.

Negana to. Derlius Lietuvoje buvo labai menkas. Sovietai sulaikė pažadėtus kviečius ir delsė pasirašyti prekybos sutartį, kad būtų sukeltas badas ir raudonoji revoliucija. Lietuva greit būtų šiaurės rytų kaimyno paglemžta.

Pranešimu iš Berlyno, perversmui pagelbėjo sunki ekonominė padėtis ir visuotinis

nepasitikėjimas vyriausybės pajėgumu pasipriešinti Lenkijos pastangoms galutinai išspręsti Vilniaus likimą Lenkijos naudai.

Rugsėjo 28 Lietuva ir Sovietų Rusija pasirašė neutralumo ir nepuolimo sutartį. Sutarties pasirašymas turėjo stiprų atgarsį Lenkijoje. Kai kurie Varšuvos laikraščiai reikalavo intervencijos į Lietuvą, kurią apšaukė “Rusijos įrankiu”.

Spalio 23 Lenkijos vyriausybė pateikė Rusijai švelnų protestą dėl sutarties nuostatų, pripažįstančių Lietuvos teises į Vilniaus miestą, kurį Tautų Sąjunga 1923 padovanojo Lenkijai.

Nežiūrint taikingo tono Lenkijos pareiškime Rusijai, jau seniai plinta gandai apie lenkų ruošą sukilimą prieš Kauno vyriausybę.

1926 m. gruodžio 20 d. NYT rašė:

Sukilimas Lietuvoje buvo visai sėkmingas.

Buvo tikėtasi, kad Prezidentas (dr. K. Grinius, - PJ) savo noru atsistatydins. Tuo tarpu majoras Plechavičius, kuris vadovavo perversmui, pasiūlė tautininkų vadui Smetonai būti Valstybės Vadu.

Smetona sutiko iki klausimas bus išspręstas balsavimu.

Sekantis žingsnis buvo Seimo sukvietimas. Tikslai 40 narių, kurie visi priklauso dešiniųjų grupėms, susirinko su Seimo pirmininku Staugaičiu, kuris pradžioje atsisakė, bet vėliau sutiko atidaryti Seimo posėdį.

Seimas gavo ir patvirtino Prezidento Griniaus ir Seimo pirmininko Staugaičio atsistatydinimą. Po to Seimas išrinko Stulginskį, buvusį Respublikos Prezidentą, nauju Seimo pirmininku ir pradėjo Respublikos Prezidento rinkimus. Smetona gavo 38 balsus, prieš 2. Jis davė priesaiką ir, raitininkų lydimas, iškilmingai nuvyko į Prezidento būstinę.

Buvo plačiai skelbiama, jog kariai ryžosi vykdyti perversmą kaip vienintelį būdą išvengti “katastrofos”, kurion vyriausybė vedė. Lietuvos komunistai, užsienio finansuojami, ruošėsi daryti perversmą sausio mėnesį. Nuverstoji vyriausybė apie tai žinojo, bet visai nesistengė pastoti tam kelią.

(Bus daugiau)

Ištrauka iš Petro Jurgėlos knygos “Gen. Povilas Plechavičius”

CICERO, IL

RUOŠIAMASI PALAIMINTOJO J.MATULAIČIO ALTORIAUS ĮVERTINIMUI

Nors ir nelabai gausus Cicero lietuvių telkinys dar vis rodo gyvybės ženklų ir nežada pasiduoti. Prieš pusšimtį metų šios apylinkės lietuviai, susitelkę apie šv. Antano parapiją ir bažnyčią, buvo išvystę tokią didelę veiklą, kurios pavydėdavo kitose JAV vietovėse gyvenantieji mūsų tautiečiai.

Dabar ta veikla jau aptilusi ir ją čia dar judina LB Cicero apylinkės valdyba, ALT'o skyrius bei BALF'o darbuotojai. Sekmadieniais mūsų tautiečiai renkasi į lietuvių pastatytą, bet jau meksikiečiams atitekusią šv. Antano bažnyčią lietuviškom pamaldom, o po jų - į mūsų gerokai per mažą kambarį - sekmadieninei kavutei ir diskusijoms įvairiais klausimais.

Netrukus lietuviai turės lyg ir šventę - tai arkivyskupo, dabar Palaimintojo, Jurgio Matulaičio (buvusio Matulevičiaus) altoriaus pašventinimo iškilmės. Jos įvyks birželio 13 dieną. Tai šv. Antano vardinės, o taip pat ir data, kai 1926-aisiais tą dieną arkivyskupas J. Matulaitis pašventino šiuos, tada neseniai, pastatytus maldos namus.

Kaip mus informavo Cicero lietuvių dvasios vadas kun. dr. Kęstutis Trimakas, šv. Antano bažnyčios šoninį altorių, kuriame pernai buvo pastatyta Palaim. J. Matulaičio skulptūra (ją pagamino Ramojus Mazoliauskas), pašventins vienas iš Čikagos dioclezijos vyskupų. Perna buvo planuojama šventinimui pasikviesti Ciceroje gimusį ir augusį arkivysk. Po-

vilą Marcinkų, buvusį Vatikano banko valdytoją, dabar gyvenantį Arizonoje. Bet, kaip atrodo, nebuvo galimybės susitarti, o vėliau - nuo tos minties atsisakyta.

Šios šventinimo iškilmės, kaip patyrėme, apsiribos tik ceremonijomis pačioje bažnyčioje, nes parapijos didžioji salė užimta kitų. Todėl nėra kitos vietos, kuri galėtų sutalpinti didesnę skaičių tautiečių.

KOVA PRIEŠ LIETUVIŲ FONDO VADOVYBĘ

Ne vienas balandžio ir gegužės mėnesio sekmadienio "kavutės" susirinkimas po šv. Mišių, buvo pašvęstas, kaip jų pravedėjas dr. Petras Kisielius pažymėjo, kovai prieš Lietuvų Fonde įsigalėjusią "diktatūrą".

Tuo klausimu dažniausiai kalbėdavo pats programos vedėjas ir buvusi LF darbuotoja, dabartinė JAV LB Kultūros Tarybos pirm. Marija Remienė. Taip pat čia reikšdavosi ir adv. Saulius Kuprys, Aldona Zailskaitė ir kt.

Gegužės mėn. 9 d. įvykusio susirinkimo metu buvo išreikštas gana santūrus džiaugsmas, nes šeštadienį Lemonte įvykusiame LF visuotiniame narių suvažiavime buvo pasiekta dalinė pergalė - susilaikyta nuo LF naujų įstatų priėmimo balsavimo. Tačiau pareikšta, kad dar ir ateityje reikės šiame reikale parodyti aktyvumo. Čia geru žodžiu buvo prisimintas dažnas šių susirinkimų lankytojas adv. S. Kuprys, kurio žodžiai LF su-

Atžalynas Šv. Jurgio parapijos Motinos dienos vaišėse, Clevelande.
G. Juškėno nuotr.

Lituanistikos tyrimo ir studijų centro Tarybos ir Valdybos posėdis vyko balandžio 3 d. Buvo svarstyta

važiavime buvo reikšmingi.

Reikia pažymėti, kad šalia propagandinės akcijos prieš LF vadovybę ir jos nelemtas užmačias, gegužės 2 d. įvykusiame Cicero lietuvių pasidrausime buvo ir įdomesnis momentas. Tą sekmadienį Cicero lietuviai galėjo susipažinti su viešnia iš Vilniaus poete Zita Kazimiera Kirsnauskaite. Ši keturių poezijos knygų, kuri yra dar paruošusi penkis rinkinius, autorė čia susirinkusius supažindino su savo naujuoju leidiniu, "Spindinti giesmė". Tai eilėraščių romansų ir giesmių (kai kurios įdėtos su muziko Liongino Abariaus gaidomis) rinkinys, iš kurio ji kelis kūrinius jausmingai paskaitė. Kadangi tą sekmadienį Lietuvoje buvo švenčiama Motinos diena, autorė (ji priklauso Lietuvos nepriklausomų rašytojų sąjungai) padeklamavo šiai šventei skirtos nespausdintos kūrybos.

Edvardas Šulaitis

iškilusi labai svarbi problema - kaip išlaikyti LTSC archyvus, kai Jėzuitai nutarė pakelti nuomą ir pasiūlė perkraustyti archyvus iš rūsio į antrą aukštą. Dėl daug pakeltos nuomos tyrimo centras negalėjo sutikti su tokiais pakeitimais. Buvo sudaryta komisija iš LTSC, Jaunimo centro, jėzuitų ir mokyklos atstovų, kuri išspręstų iškilusią problemą.

Š. m. balandžio 30 d. tėvas **Antanas Gražulis**, S.J., apsilankė Lituanistikos tyrimo ir studijų centre. Su prof. dr. Jonu Račkausku vėl buvo diskutuota LTSC išlaikymas ir jėzuitų padėtis. Tėvas A. Gražulis teigė, kad po ilgų diskusijų su Čikagos lituanistine mokykla, buvo prieita prie visoms organizacijoms palankaus sprendimo - LTSC archyvai paliekami vienuolyno rūsyje, mokykla užima patalpas pirmame vienuolyno aukšte, jėzuitai gauna daugiau pinigų už nuomą. Lituanistikos tyrimo ir studijų centras džiaugiasi, kad pavyko susitarti ir išsaugoti visas lietuviškas organizacijas po vienu stogu visiems palankiomis sąlygomis.

ST. PETERSBURG, FL

FLORIDOS SPINDULĖLIS RUOŠIASI ŠVENTEII

Jaunų lietuvių šeimų skaičiui didėjant, St. Petersburg mieste Floridoje prieš keletą metų įsisteigė *Saulės* vardu lituanistinė mokykla, kurios vedėja yra Vida Meiliuvienė. Vos metams praėjus, buvo sudaryta tautinių šokių grupė pavadinta *Spindulėliu*. Šokių mokytoja Dalia Adomaitienė bei visi septyniolika šokėjų su entuziazmu atvyks į Čikagą dalyvauti pirmoje šokių šventėje. Tikimės kad šių jauniausių lietuviu neapvilsite ir ateisite pasižiūrėti.

patirtį. Lietuvoje ji buvo Panevėžio miesto vaikų choreografijos centro *Linelio* direktorė ir meno vadovė. Per šį trumpą laiką Gedimino mokykla jau spėjo pasirodyti įvairiuose rengimuose.

Šventės rengimo komitetas

Gedimino lituanistinės mokyklos (Wheeling, IL) tautinių šokių kolektyvas – šokių mokytoja Irena Rutkauskienė.

padengti stalai su kvapiomis alyvų žiedų puokštėmis, o Parapijos Tarybos nariai dalino svečiams kiaušiniene, blynelius, dešreles, pyragus ir kavą. Skaniai pavalgę, dalinomės su bičiuliais naujienomis. Miela buvo matyti mažuosius vaikus salės erdvėje lakstančius, nes jie bus mūsų ateitis.

Dėkui Šv. Jurgio Parapijos Tarybai, kuri nepavargdama parengia mums tokias puikias šventes.

N.K.J.

CHICAGO, IL

GEDIMINO LITUANISTINĖS MOKYKLOS MOKINIAI RUOŠIASI ŠOKIŲ ŠVENTEII

Prieš keturiasdešimt metų, Čikagoje ir jos apylinkėse; veikė arti dešimt lituanistinių mokyklų. Mokinių skaičiui krentant, mokyklų skaičius gerokai sumažėjo kol beliko tik dvi veikiančios - Čikagos

Jaunimo centre ir Lemonto Pasaulio lietuviu centre. Tačiau, pastaraisiais metais padidėjus emigracijai iš Lietuvos, norinčių lankyti lituanistines mokyklas vis didėja. Prieš metus Čikagos šiauriniame priemiestyje - Wheeling buvo įsteigta nauja lituanistinė Gedimino vardo mokykla. Joje mokosi 25 mokiniai ir visi dalyvauja tautinių šokių pamokose. Šokių mokytoja Irena Rutauskiene turi ilgametę

GARBĖS DIENA

Evelina Maciulevičiūtė, kuri lanko Kenyon College, Gambier, OH, liberalinio mokslo kolegiją ir baigianti paskutinius mokslo metus - biologijos ir ispanų kalbos kursus, neseniai, per susirinkimą minint Garbės dieną, buvo apdovanota ispanų prizų. Evelina yra Pauliaus ir Virginijos Maciulevičių duktė, kurie gyvena Clevelando apylinkėje. Mes linkime Evelinai ir toliau ieškoti ir pasiekti visus troškimus.

DIRVA

CLEVELAND, OH

MOTINOS DIENA

Gegužės mėnuo atėjo su pavasariu - saulėtomis dienomis bei žiedais pievose. Aną sekmadienį Šv. Jurgio bažnyčioje atšventėme Motinos dieną, meldėmės už gyvas ir mirusias motinas.

Mišiose klebonas pasveikino motinas bei pasakė jų dienai skirtą pamokslą. Gražiai skambėjo choro giesmės. Tenepyksta klebonas, bet aš mintimis vėl nukeliavau prie Nemuno krantų, kur gegužės mėnesį žydi baltos ievos skleidamos svaininantį žiedų kvapą. Aš tada skindavau tuos baltus žiedus ir dėdavau į puokštes. Pirmą puokštę buvo skirta mano mamai, kuri tada buvo tokia jauna ir graži. Jai visados priklausė pirmosios gėlės. Dabar, po daugelio metų, ji ilsisi Visų Sielų kapinėse šalia žaliuojančios pušies.

Antrą ievos gėlių puokštę skirdavau Dievo Motinai. Gegužės mėnesį senoje bažnyčioje vakarais visi rinkdavomės į gegužines pamaldas, kur prie Marijos altoriaus dėjau pamerktas gėles. Ten sueidavo visa mūsų mokykla. Garsiai kalbėdavome Rožinį ir giedojom "Sveika Marija, Motina Dievo" giesmę. Ta giesmė taip lengvai skrido iš mūsų jaunų krūtinų, o aplink ošė šventoriaus ažuolai. Nuostabu ir gera buvo būti arti Dievo Motinos bei pasidalinti su Ja mūsų mažais rūpestėliais.

Teatleidžia man klebonas ir Dievo Motina, kad mano mintys nuklydo prie Nemuno į jaunystės dienas.

Po Mišių klebonas gale bažnyčios dalino mums raudonus ir baltus gvazdikus. Nuėjome į salę, kur mūsų laukė

LIETUVA IR PASAULIS

PRASIDĖJO EUROPARLAMENTO RINKIMŲ AGITACIJA

Vilnius. Gegužės 13 d. (ELTA). Prasidėjo birželio 13 dieną vyksiančių Europarlamento rinkimų agitacijos kampanija.

Kaip numato Rinkimų į Europos Parlamentą įstatymas, kandidatų sąrašus iškėlusioms partijoms suteikiama teisė nemokamai naudotis nacionalinėmis visuomenės informavimo priemonėmis. Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija rinkimų agitacijai skirtas laidas rengs ir transliuos iš biudžete numatytų lėšų.

Vyriausioji rinkimų komisija jau yra patvirtinusi rinkimų agitacijai skirtų laidų rengimo taisykles. Kiekvienam kandidatų sąrašui bus skiriama ne mažiau kaip po valandą nacionalinio radijo ir po valandą nacionalinės televizijos laiko debatams su kitų sąrašų atstovais.

Agitaciją per komercines visuomenės informavimo priemonės riboja tik specialių rinkimų sąskaitų nustatytas maksimalus leistinas dydis.

Rinkimų į Europos Parlamentą įstatymas draudžia valstybės, savivaldybių pareigūnams, valstybės tarnautojams, naudojantis tarnybine padėtimi, sudaryti sau ar partijai išskirtines rinkimų agitacijos sąlygas. Šią nuostatą pažeidęs asmuo gali būti patrauktas administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn.

Trylika rinkimuose į Europarlamentą dalyvaušančių partijų jau ištraukė burtus ir pasiskirstė numeriais, kuriais bus žymimi jų kandidatų sąrašai.

Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjungai teko Nr. 1, socialdemokratai ištraukė Nr. 2, Liberalų ir centro sąjungos sąrašas Europarlamento rinkimuose bus žymimas Nr. 3, Lietuvos krikščionių demokratų sąrašas - Nr. 4, Naujosios sąjungos - Nr. 5, Lietuvos lenkų rinkimų akcijos ir Rusų sąjungos koalicijos “Kartu - mes jėga!” kandidatų sąrašas - Nr. 6, Tautos pažangos partijos sąrašas - Nr. 7, Nacionalinė centro sąjunga ištraukė Nr. 8, Tėvynės sąjunga - Nr. 9, Krikščionių konservatorių socialinė sąjunga - Nr. 10, Darbo partija - Nr. 11, Liberalų demokratų sąrašas bus žymimas Nr. 12.

Nė vienos partijos sąrašui neatiteko 13 -asis rinkimų numeris, nes dvi Europarlamento rinkimuose dalyvaujančios politinės jėgos - Lietuvos lenkų rinkimų akcija ir Lietuvos rusų sąjunga - nusprendė sudaryti koaliciją, pavadinusios ją “Kartu - mes jėga!”.

Dėl trylikos vietų Europos Parlamente birželio 13 d. vyksiančiuose rinkimuose varžysis 244 kandidatai.

Kartu su Europarlamento rinkimais taip pat vyks pirmalaikiai Lietuvos Prezidento rinkimai. Įregistruotų kandidatų į Prezidentus sąrašas bus paskelbtas gegužės 18 d. Nuo tos dienos prasidės Prezidento rinkimų agitacijos kampanija.

LIETUVOS PASIENIETĖS UŽPUOLIMAS - BARBARIŠKAS PROTESTAS PRIEŠ ES

Vilnius, gegužės 13 d. (ELTA). Lietuva, Latvija ir Estija gavo kruviną priminimą, jog jų stojimas į Europos Sąjungą labai nepatinka rusų nacionalistams. Jie išliejo savo pyktį barbariškai sumušdami Lietuvos pasienietę, rašo britų dienraštis “Independent”. Dienraščio korespondento Maskvoje pranešimą apžvelgia ELTA.

Atrodo, kad antradienio antpuolis yra protestas prieš tai, kad buvusios sovietinės respublikos traukiasi iš Maskvos įtakos zonos. Kartu tai pirmą apčiuopiama rusų nacionalistų reakcija į faktą, jog nuo gegužės 1 d. Karaliaučiaus sritis tapo mažųjų tėvynės Rusijos gabalėliu, ištigusiu už ES sienos.

“Independent” smulkiai aprašo pasienietės Natalijos Zablotskajos sumušimo Karaliaučiaus traukinyje aplinkybes ir tai, jog nusikaltėliai paliko užrašą jos krauju “Lietuva rusams”.

Lietuvos ir Rusijos politikai paskubėjo pasmerkti išpuolį ir energingai neigė prielaidas, jog tai gali būti rusų nacionalistų darbas, rašo “Independent”. Cituojamas Lietuvos užsienio reikalų ministras Antanas Valionis, tvirtinantis, jog tai viso labo “banditiškas” antpuolis prieš Lietuvos pareigūnę.

Buvęs Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus britų dienraščiui pasakė, kad incidentų Karaliaučiaus traukiniuose yra buvę anksčiau ir reikia išsiaiškinti, ar antpuoliu nebuvę sąmoningai siekta bloginti Lietuvos santykius su Rusija.

Išpuolis primena, jog daugeliui rusų labai neramu dėl didelės rusų mažumos naujose ES valstybėse. Ne vienam Baltijos valstybių rusui atrodo, kad įstojimas į ES juos dar labiau atskiria nuo Maskvos. Atrodo, jog karščiausia padėtis gali susidaryti Latvijoje. Kai gegužės 1 d. latviai šventė stojimą į ES, vietos rusai protestavo prieš švietimo reformą, kuri daro latvių kalbą pagrindine kalba Latvijos rusiškose mokyklose.

Lietuvių tautinės sąjungos, Čikagos skyriaus pirmininkė Matilda Marcinkienė su laikinuoju Lietuvos prezidentu Artūru Paulausku, kai jis prieš kelis metus lankėsi Čikagoje.

VALDAS ADAMKUS IR PETRAS AUŠTREVIČIUS DIRBS KARTU

Vilnius, gegužės 14 d. (ELTA). Du kandidatai pirmalaikiuose Prezidento rinkimuose Valdas Adamkus ir Petras Auštrevičius sutarė dirbti kartu ir koordinuoti veiksmus.

Valdas Adamkus ir Petras Auštrevičius, taip pat konservatorių vadovas Andrius Kubilius buvo susitikę su JAV nacionaliniame karo koledže studijuojančiais aukšto rango JAV karininkais. Lietuvos krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius išdėstė Lietuvos poziciją dėl NATO ir ES sąveikos planuojant bei vykdančią tarptautines operacijas. “Be Jungtinių Amerikos Valstijų būtų sunku išsaugoti NATO kaip veiksmingą organizaciją”, - pabrėžė L. Linkevičius, kalbėdamas apie organizacijų veiksmų derinimo svarbą. Pasak Krašto apsaugos ministerijos pranešimo, susitikimo metu L. Linkevičius apibūdino svečiams svarbiausius Lietuvos valstybės ir Krašto apsaugos sistemos kelio į narystę NATO etapus bei kariuomenės kovinių pajėgumų plėtros planus iki 2014 m. JAV karininkai domėjosi kariuomenės modernizavimu, jos plėtros prioritetais, NATO pajėgomis, dislokuotomis Šiauliuose “oro policijos” funkcijai vykdyti. Vilniuje svečiai taip pat susitiko su Seimo Nacionalinio saugumo komiteto pirmininku Alvydu Sadecku, kariuomenės vadu generolu majoru Jonu Kronkaičiu, Lietuvos kariuomenės specialiųjų operacijų junginio kariais.

Penktadienio popietę įvyko dar numatytas JAV karininkų susitikimas su užsienio reikalų viceministru Justu Paleckiu. Vašingtone įsikūrusiame JAV nacionaliniame karo koledže rengiami būsimieji šios šalies kariuomenės vadai, Valstybės departamento ir kitų civilinių

institucijų aukšto rango pareigūnai. Koledže jie studijuoja nacionalinę strategiją, apimančią visus valstybinės valdžios elementus, gilinasi į nacionalinę saugumo politiką bei strategiją, jos vidaus ir tarptautinį kontekstą, karybos mokslus. JAV nacionalinio karo koledžo klausytojai į Lietuvą atvyksta kasmet nuo 1994 metų.

NAKTĮ ĮSILAUŽTA Į LIETUVOS AMBASADĄ

Bona/Vilnius, gegužės 14 d. (ELTA). Naktį į penktadienį nežinomi asmenys įsilažė į Lietuvos Respublikos ambasados Vokietijos Federacinėje Respublikoje skyrių Bonoje. Pasak Užsienio reikalų ministerijos pranešimo, apie vidurnaktį į ambasados skyriaus patalpas pateko mažiausiai du vyrai, išėmę pirmajame aukšte esančio vyrų tualetą langą. Išgirdusi jų sukeltą triukšmą, apie įvykį Vokietijos policijai pranešė ambasados skyriaus patalpose gyve-

STRASBŪRE VYKO ET MINISTRŲ KOMITETO SESIJA

Vilnius/Strasbūras, gegužės 12 d. (ELTA). Europos Tarybos Ministrų komiteto 114-ojoje sesijoje Lietuvai atstovavo Užsienio reikalų ministerijos sekretoriaus Šarūno Adomavičiaus vadovaujama delegacija. Ši sesija gegužės 12-13 dienomis vyko Strasbūre. Anot Užsienio reikalų ministerijos, sesijos darbotvarkėje numatytos diskusijos apie Europos žmogaus teisių teismo reformą, planuojamą trečiąją Europos Tarybos šalių narių vadovų susitikimą 2005 metais, ET indėlį į tarptautinės bendruomenės kovą su terorizmu ir kitais klausimais. Taip pat numatoma pateikti pasirašymui Europos

LIETUVOS IR ESTIJOS GYNYBOS MINISTRŲ PASITARIMAS

Šiauliai, gegužės 12 d. (ELTA). Galimas Lietuvos ir Estijos bendradarbiavimas vykdančią “oro policijos” funkcijas Baltijos šalyse aptartas Zoknių oro bazėje vykusiame Lietuvos krašto apsaugos ir Estijos gynybos ministrų Lino Linkevičiaus ir Margus Hanson susitikime. Ministrų pokalbyje pažymėta, kad būtina siekti iš sąjungininkių NATO šalių perimti kuo daugiau “oro policijos” funkcijų, išskyrus aprūpinimą naikintuvais bei tiesioginį jų aptarnavimą. Lietuvos krašto apsaugos ministras L. Linkevičius paragino tęsti sėkmingai plėtojamą bendrą trijų Baltijos šalių oro erdvės stebėjimo projektą BALNET bei transformuoti jį į vadovavimo skrydžiams centrą. Šis centras bus sudėtinė NATO oro erdvės valdymo ir gynimo sistemos dalis. Iš jo bus stebima oro erdvė bei vadovaujama budinčių naikintuvų skrydžiams. Ministrai taip pat aplankė Zokniuose dislokuoto Belgijos karališkųjų oro pajėgų greitojo reagavimo junginio karius, apžiūrėjo junginio turimą įrangą ir lėktuvus, karių gyvenimo sąlygas. Zokniuose dislokuotos NATO pajėgos saugo trijų Baltijos šalių - Lietuvos, Latvijos ir Estijos - oro erdvę.

nanti sekretorė. Nusikaltėliai bandė išlaužti seifą, kuriame saugomi griežtos apskaitos blankai, antspaudai ir pinigai, surinkti už suteiktas konsulines paslaugas. Buvo išlaužtos ir sekretorės buto, esančio atstovybės pastato trečiajame aukšte, durys. Policijos pareigūnams sulaikyti įsibrovėlių nepavyko. Nepaisant apsauginių žaliuzių, jie paspruko per konsulinio skyriaus pirmojo aukšto langą.

žmogaus teisių konvenciją papildanti 14-ąją protokolą, kuris naujai reglamentuotų peticijų priimtumo kriterijus Europos žmogaus teisių teisme. Be įprastų ET Ministrų komiteto sesijoms renginių, sesijos darbotvarkėje įrašyta ir simbolinio pirmojo akmens padėjimo ceremonija, kuria bus pradedama naujojo Europos Tarybos pastato statyba. Pagal tradiciją užsienio reikalų ministrai susirinks neformaliai pokalbiui ET generalinio sekretoriaus Walter Schimmer rezidencijoje. Neformalaus pokalbio svečias - Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus specialusis atstovas Kosove Harri Holkeri.

PRISIMENANT VACĮ KAVALIŪNĄ

Dešimčiai metų praėjus nuo pedagogo rašytojo mirties

Pavasariį atgimstant gamtai, prisimename Vacio Kavaliūno gyvenimą, jo šviesų pedagogo kelią, jo kūrybingą rašytojo pašaukimą. Jis gimė 1907 m. birželio 28 Alytaus apskrities ir valsčiaus Kriaunių kaime, nuo kurio jis, niekad nenutolo: “Visada aš buvau - ir tebeesu - juose, o jie manyje. Juose gimė ir susiformavo ir kai kurie mano kūrybos pasaulio personažai, kuriuose atsispindi ir kai kurių mano šeimos narių ar artimesnių kaimynų fiziniai ir dvasiniai bruožai”.

Studijas baigęs Kaune ir atlikęs karinę prievolę Karo aviacijoje, 1939 metu rudenį pradeda dėstyti Tauragės gimnazijoje lietuvių, prancūzų, lotynų kalbas ir filosofijos pradmenis. Persikėlęs į Vilkaviškį 1942 metų rudenį eina Vilkaviškio gimnazijoje inspektoriaus ir direktoriaus pareigas. Pabėgęs iš raudonojo slibino žiaucių, atsидuria Šlesvig-Holšteine, o karui

pasibaigus-Liubeke, kur dėsto pusmetį gimnazijoje, o 1946 metų pradžioje imasi iniciatyvos steigti gimnaziją Fischbeke, netoli Hamburgo. Ta pabėgėlių gimnazija perkeliama į Špakenbergą, kur nuo 1946 iki 1949 eina ir gimnazijos direktoriaus pareigas ir gilina studijas Hamburgo Hanzos universitete. 1949 metų vasarą keliauja per Atlantą į Clevelandą. Čia dirba fabrike, lituanistinėse mokyklose ir studijuoja Western Reserve universitete, kurį baigia magistro laipsniu iš prancūzų literatūros. Dėsto lituanistinėse mokyklose, ir drauge su mokytoju Juozu Žilioniu įsteigia ir dviejų metų Pedagoginius lituanistikos kursus, kuriems vadovauja ir kurie išleidžia šešias absolventų laidas. Čia paruošti mokytojai stoji į lituanistinių mokyklų mokytojų gretas. Apie šį pedagoginį darbą, jis rašo 1975 metais:

“Jei šiandien, artėjant žemės kelio pabaigai, sustočiau ir atsigręžčiau į praeities plotus, juose atsiskleistu - ir bene

ryškiausiai-pedagoginio darbo barai. Juose-laisvoje tėvynėje, sovietinėje ir nacinėje okupacijoje, pabėgėlių stovyklose Vokietijoje ir pagaliau Amerikoje - mano sustota arti keturiasdešimt metų. Padedamas mokiniams, ypač toli nuo gimtosios žemės, įprasminau savo gyvenimo kelią, spindintį giedrą prisiminimų šviesa”.

Šviesūs ir Vacio Kavaliūno literatūriniai kūriniai. Jis rašo nuo gimnazijos trečiosios klasės iki gyvenimo pabaigos. Palikdamas šios žemės gyvenimo kelią, paliko ir ant rašomojo stalo rankraštį, kurį ruošė skaityti Mokytojų studijų savaitėje Dainavoje. Jo pagrindiniai darbai - keturi romanai: “Kalnų giesmė”, Aidai ir šešėliai”, “Hestera” ir “Dalia”. Du pirmieji “Draugo” premijuoti. “Hestera” išversta į anglų kalbą, ir “Esther” pavadinimu išleista Vagos leidyklos Vilniuje 1993 metais. Įvairiuose laikraščiuose ir žurnaluose yra skelbęs daugiau kaip šimtą literatūrinių, pedagoginių ir kitomis temomis straipsnių ir

per trisdešimt novelių. Šios novelės surinktos ir “Šauksmas” vardu ir išleistos V. Užtupo leidyklos “Vilius” Vilniuje 1998 metais.

Didžiausias jo darbas - Čiurlionio ansamblio monografija “Gimtosios žemės monografija”, kurioje atsispindi daugelio šimtų vyrų ir merginų kelias su daina nuo Vilniaus bažnyčių bokštų giesmės ligi Dunojaus ir Erio ežero nesustojančio bangų užesio.” Be to, parašo ir istorinę apžvalgą mokyklos, kuriai Vokietijoje vadovavo, “Tumo-Vaižganto gimnazijos kelias.”

Apie kūrybinį kelią literatūros plotmėje V. Kavaliūnas rašo:

“Tas pats žmogus, kuris keliauja erdvės ir laiko plotais, keliauja ir literatūros puslapiais. Ir keliauja jis ne tik tai geografinė-horizontalia kryptimi, bet ir vertikalia, siūbuodamas tarp žemės ir dangaus, tarp tamsos ir šviesos, tarp gėrio ir blogio”. Vacys Kavaliūnas parafrazuoja M. Nedocelle žodžius: “kū-

Vacys Kavaliūnas – rašytojas, pedagogas

rėjas harmoningai įsijungia į grožio simfoniją”.

Praėjus dešimčiai metų nuo rašytojo pedagogo Vacio Kavaliūno gyvenimo kelio pabaigos, tebevertome jo knygų puslapius, ir, kad ir trumpai, gyvename rašytojo pasaulyje, kuriame girdime ir grožio simfonija. Ir iš grožio simfonija nuaidi ilgesio ir netekimo gaida, autoriaus novelėje “Felicija”, kurį spausdiname šiame numeryje. *jk*

NERIMO PASAKA

LEITENANTAS

Antanas Dundzila

II.

Prieš išskrendant iš Amerikos, mums buvo aiškinama, kad vykstame į visiškai kitokios kultūros kraštą, kad svarbu žinoti, kaip arabų aplinkoje elgtis. Skrisdami sustojome Ispanijoje. Mus pasitiko Raudonojo Kryžiaus žmonės, kiekvienam davė krepšelį su higienos reikmenimis, gavome sausainių, atsigėrimo, kramtomos gumos ir išsiuntimui priėmė mūsų laiškus. Ten pat, tuščiame angare, buvo pristatyta gal 500 lovučių: gavome išsitiesti, šiek tiek pailsėti. Jums nereikia sakyti, kad lovutės kariškos, tos sudedamos... Ir Jūs panašiose esate miegojęs. Po II valandų karinio transporto lėktuve, atsigulti buvo visai saldu. Kariui gal ir netiktų taip rašyti, bet, ten pamačius eibę lovų, nemaloniai nudiegė: gal jos karo lauko ligoninei?

Mūsų lėktuvo įgulai vadovavo pilotė moteris. Pagal visas girdėtas paskaitas apie Arabiją, ji čia gali viešai rodytis tik mūsų bazėje arba padangėse, nes arabų moterys viešumoje teisių neturi... Kai artėjome prie skridimo tikslo, ji mus įspėjo:

- Dėmesio, kariai, čia lėktuvo kapitonė kalba... Už 35 minučių nusileisime bazėje. Pagal Amerikos oro linijų tradiciją, dabar reikėtų jums padėkoti, kad pasirinkote

skristi į Arabiją su mumis. - Čia visi smagiai nusijuokėm... - Gi, rimtai kalbant, jums visiems linkiu sėkmės! Kai šitas viskas pasibaigs, mums bus malonu jus skraidinti namo... Dabar visi susitvarkote savo daiktus, sėdate ir prisirišate nusileidimui!

- O dar žodelis apie tai, kai pirmus žingsnius žengsite Arabijos žeme... Aš su C-5 lėktuvu pirmą kartą čia nusileidau ankstyvą popietę. Kai išlipau, į veidą tėsė karšto oro srovė. Iš kart pamaniau, kad priekyje stovinčio lėktuvo motorai mane svilina karštomis dujomis. Tačiau motorai neužė ir supratau, kad tai dykumos temperatūra. Nesitikint, tai beveik kvėpavimą paralyžiuojantis efektas. Nesirūpinkite, priprasite...

Tai dabar, štai, mes jau tame aerouosto sandėlyje, kuriame irgi karšta. (Orkestro nebuvo...) Vietoj jo mus pasitiko pats pirmasis šio mūsų uždavinio išgyvenimas. Sakyčiau, tuo momentu prasidėjo tikroji karo lauko tarnyba: mums išdavė tikrus šovinius. Nors pratimuose esu daug šaudęs tikromis kulkomis, čia išduoti šoviniai atrodė tikrai grasinančiai, lyg ir sunkesni. Apgaubė nepatirtas jausmas: čia, vyručiai, jau ne manevrai... Šalia nebestoviniavo blizgančiuose batuose, kaip statulos, šaudymo pratimų instruktoriai... Čia buvo karo zona - nuoga,

sausa, karšta, smėlėta, saulės plieskiama. Atvykome vykdyti tai, ko visą laiką buvome moko-mi. Pistoletas, M-16 automatas, dujo-kaukė dabar visą laiką bus su manim. Na, dykumoje, pašonėje bus ir vandens bakielis... Vanduo čia labai svarbus daiktas!

Mano vadai, krašto vyriausybė, generolas Colin Powellis ir prezidentas sako, kad šis Amerikos žygis yra būtinas. Esu tokiems aukščiausios vadovybės sprendimams prisiekęs. Aš neabejoju, kad jų sprendimas teisingas. Saddam Husseinio manijakizmas turi būti sutramdytas, Kuveitą išlaisvinsime! Duok Dieve, šias pareigas gerai įvykdyti. Žvelgiant į čia mus supantį smėlį, man irgi, kaip kad Jūs rašėte apie Korėją, retkarčiais baugu. Tačiau ramina faktas, kad mūsų daug, teisė ir tiesa mūsų pusėje. Tuo neabejoju. Tik gaila, kad tokio aiškaus sprendimo Amerikos valdžia netaiko visiems. Nepritaikė ypač vienam okupuotam kraštui, kuris Jums ir man rūpi.

Linkiu viso gero, lauksiu laiškelių.

Jus gerbiąs, dėkingas,

Paulius Matulis

Leitenantas, JAV Armija

XXXX

Detroit, 1990 lapkričio 1 Mielas Pauliau,

Visi mes džiaugėmės, kad atsiliepei. Žinau, jog laišką rašyti, kad ir neturint nieko įdomesnio ką veikti, kartais sunku. Kartais rašymui reikia nuotaikos. Nežiūrint saulės, dykumos ir visos jus supančios nežinios, Tu atsiliepei, mums

parašei. Ačiū Tau! Tavo laišką skaitėme kartu su žmona, apie Tave pasakojau kaimynams. Eglė laišką nusinešė į repeticiją choristams parodyti.

Atrodo, jus išlydėjo be maršų, o Arabijoje irgi sutiko be maršų... Ir aš į Korėją išplaukiau be jokių maršų. Pristūmė traukinio vagonus prie uosto pakrantės ir susigrūdome į laivą.

Tačiau viena, karą žadanti maršo melodija man liko įsirėžusi atmintyje. Esi karys, nebe vaikas, tai papasakosiu:

Kai per radiją ją grojo, jos tikrosios reikšmės nesupratau, kol, nušvitusiu veidu, tėvas nepaaiškino: “Tai pranešimas sukilimui! Prasidės karas!”

Karas! 1941 birželio mėnesį tai buvo mūsų išmelsta, paties Dievo siūsta palaima. Ar ne keista, kad mes tuomet meldėmės baissiosios žmonijai nelaimės?... Dar šiandien man skamba ausyse maršo taktu per Kauno radiją šmaikščiai grojama “Siuntė mane motinėle”.

Tėvas tepasakė: “Čia pagrindžio vadovybės duodamas ženklas. Kai tik vokiečiai puls, mes stversime ginklus ir vysime bolševikus!” Dar pridėjo: “Aš dabar trumpam išeinu. Maryte, jei kas belsis, tu žinai: su Juozu per langą, pro malkinę, pas senelius...” Karas tikrai tuomet prasidėjo. Sukilimas pavyko, mes laimėjome. Tačiau mūsų šeima taip pat ir skaudžiai pralaimėjo. Atsimenu šermenis, kai, atidengtų karstų eilėje, jau pajuodavusiu veidu, apklotas gėlėmis, gulėjo tėvas. Taip, jį pasišaukė “Siuntė

mane motinėle” trankaus maršo garsai. Nuo anų laikų tas maršas man ir mielas, ir graudus. Tai tokia mano girdėto maršo istorija.

Kalbant apie maršus ir karo pradžią, tai, aš manau, kad ir dabar Kuveito gyventojai meldžia savo Alachą išsilaisvinimo karo kaina. Tiesa, ypatingomis progomis, maršus transliuoja ir sovietų radijas: skaičiau, kad kai numirė Stalinas, Brežnevas ar kiti jų didžiausieji, tai Maskva staiga nutraukė visas programas ir per radiją grojo tik maršus. Tik po dienos ar kitos pranešė, kad jų “didysis” numirė...

Mus visus jaudina reikalai Lietuvoje. Štai, jau geras pusmetis po nepriklausomybės paskelbimo, o tenai reikalai negerėja. Rusai su Lietuvos vyriausybe derybų neveda ir visą laiką rėkia, kad Lietuva “nelanksti”. Pasaulio viešojo nuomonė bendrai simpatizuoja Lietuvai, bet...

XXXX

- Kaip gaila, kad sekantis laiško lapas dingo, viskas nutrūksta su žodeliu “bet”, - pastebėjo Ina. - Jiedu labai gražiai susirašinėjo, Sutkus vis tik labai draugiškas mums visiems.

- Ar tame laiške Sutkus rašė apie sukilimą?

- Tame. Sukilimo pradžiai tai buvo gudriai parinktas ženklas.

- Ir gudriai, ir prasmingai: tautosaka, motinėlės siuntimas...

(Bus daugiau)

FELICIJA
Vacys Kavaliūnas

Temsta. Ir tylu - nesujunda nei vienas medžio lapas. Ap-
snūdusiuose darželio gėlių
žieduose kur ne kur sudūzgia
susivėlinusi bitė.

Sėdžiu su Jonu Aviža jo
namo verandoje, tingiai šne-
kučiuojamės ir pro gatvės
medžius žiūrime į tolas.
Saulė paskęsta mėlynai raus-
vame debes, kylančiame nuo
pat vakarų horizonto pa-
kraščio.

Debesys vis tamsėja, spar-
čiai kyla dangaus skliautu ir
artėja prie mūsų.

- Žiūrėk, - pakelia akis
Aviža.

- Kur?
- Ar nematai? Žaibuojas.
- Tai kas?
- O man, žinai, nejauku.
- Kodėl?
- Nuo to laiko... - nebaigia
Aviža.

Staiga pūstelia galinga vėjo
banga. Medžiai pašoka, pa-
linksta į mūsų pusę ir lin-
guodami išsigandusiomis vir-
šūnėmis gūdžiai ošia.

Žaibai plieskia be jokio su-
stojimo. Ir vis ryškesnės ugnies
vilyčios raižo juoduojantį dan-
gaus skliautą. Atrodo, kad
kažkokios pikto jėgos atspalai-
davo ir grasindamos bėga išsi-
gandusia ir dundančia nuo
perkūnijos žeme.

- Kaip tada... Visai kaip
tada, - kartoja Aviža išbalusiu
veidu ir žiūrėdamas į dvasines
tolumas.

- Kas kaip tada?
- Verandoje nebūkime. Ei-
name į vidų. Papasakosiu.
Sėskis. Gal čia kur ant sofos.
Toliau nuo langų.

Perkūnija nesiliauja. Ir
žaibai plieskia ir plieskia, o
mes sėdime ir tylime.

- Tai kas gi, Jonai, buvo,
sakai, kaip tada?

- Kas? - pakartoja mano
klausimą Aviža. - Laukiau Fe-
licijos

- Felicijos?
- Savo sužadėtinės. Viskas

buvo sutarta. Kitos dienos
vakarą turėjo būti mūsų su-
tuoktuvės. Tu, Antanai, negali
įsivaizduoti, kaip ir su koku
šviesiu džiaugsmu aš tos die-
nos laukiau.

- Suprantu.
- Ji turėjo atskristi apie
dešimtą valandą. Ir žinai... Ir
žinai...

- Ką?
- Kyla baisi audra. Perkū-
nija, žaibai, lietus...Ir mane
apima baimė. O jei neatskris?
- perbėga baisi mintis. O jei
lėktuvui kas atsitiks? - Ir Aviža
nutyla.

- Ar atskrido?
- Laukiau ligi vidurnakčio.

O jos kaip nėra, taip nėra.
Atskridusi turėjo paskambinti
iš viešbučio. Tenai buvau
užsakęs jai kambarį. Nesu-
laukęs skambinu pats. Ir tei-
raujuosi. Nieko, sako, nėra.
Niekas neatvyko. Po keliolikos
minučių ir vėl skambinu. At-
sakymas toks pat:

- Nėra.

- Jau kur kas po vidur-
nakčiu, niekur nerasdamas
vietos ir kaip nesavas parvirstu
ant lovos. Bet miegas neima.
Ir nesudedu nei akių. Vis
žiūriu. Audra kiek aprimsta -
nutolsta. Bet netrukus atidun-
da kita - dar piktesnė. Staiga
virpantis žaibas. Ir visas kam-
barys nušvinta. Žiūriu - ji.

- Kas?
- Felicija. Stovi prie mano
lovos galo ir žiūri. Felicija, ar
tu čia? - sakau. Ir pašoku iš
lovos ir atsisėdu.

- Atskrido? - nustembu.

- Atėjo... Atėjo... Tas jų lėk-
tuvas audroje nukrito ir su-
dužo. Ji atėjo atsisveikinti, -
sako Aviža labai tyliai.

Po ilgos ir tamsios tylos
paklausiu:

- Ar tu, Jonai, tikras, kad
tenai buvo Felicija?

- Tikras. Ji buvo vestuvine
suknele.

- Balta?
- Juoda.

2004 m. gegužės 24 d., Vilniuje, prezidentas Valdas Adamkus pasveikino “Partnerystės Viltyje” įkūrėją dr. Gintautą Sabataitį ir padėkojo visiems Clevelando daktarams už medicininę pagalbą suteiktą per dešimt metų Lietuvos vaikučiams Klaipėdos ligoninėje. Iš kairės į dešinę: Alma Adamkienė, prezi-
dentas Valdas Adamkus, Camille Sabataitienė, dr. Gintautas Sabataitis ir Birutė Grigaitienė.

“PARTNERYSTĖ VILTYJE” - 10 METŲ
Dr. Gintautas Z. Sabataitis

Balandžio 15-23 dienomis, “Partnerystė Viltyje”,
medikų labdaros misija iš
Cleveland Clinic ir Case
Western Reserve Universite-
to ligoninių jau dešimtą kartą
lankėsi Lietuvoje ir operavo
vaikus Klaipėdos ligoninėje.
Penki “PV” chirurgai iš Cle-
velando lankėsi Klaipėdos li-
goninėje ir per keturias dienas
padarė 24 operacijas. Ketu-
rios sudėtingiausios operaci-
jos buvo: viena viršutinių
žandikaulių osteotomija, Le-
Fort I, ir trys apatinio žan-
dikaulio sagitalinės osteoto-
mijos - jos visos koreguoja
veido išvaizdą ir sakandį.
Šešios buvo skydliaukių ope-
racijos, viena smakro plasti-
ka, viena ausų plastika ir dvi
veido randų plastikos. Kitos
buvo gomurio, ryklės, glei-
vinių plastikos. Mūsų pa-
sišventę daktarai dirbo nuo
ankstyvo ryto iki vėlaus vaka-
ro su dr. Vytautu Grykšu,
Klaipėdos neurochirurgų ir
veido operacijų specialistu,
kuris jau dešimt metų organi-
zuoja “Partnerystės Viltyje”
programą Klaipėdos ligo-
ninėje. Dr. Vytautas Grykšas
prieš dešimt metų susidomė-
jo veido chirurgija ir per
dešimt metų Clevelando dak-
tarai sudarė jam galimybes
stažuotis ne vien tik Klaipė-
dos ligoninėje mūsų spe-
cialistų priežiūroje, bet ir
Clevelando ligoninėse. Mūsų
specialistų nuomone dr. Vy-
tautas Grykšas yra geriausiai
kvalifikuotas ir paruoštas
daryti Klaipėdoje net sudėtin-
giausias veido chirurgijos,
kaip pav. Le-Fort I, operaci-
jas. Dr. Vytauto Grykso ener-
gija buvo Klaipėdoje įsteigtas
“DiStefano-Goldberg Klaipė-

dos Veido Chirurgijos cen-
tras”, kuris tapo vienas iš
žymiausių veido chirurgijos
centru visame Pabaltyje.

Po padarytų operacijų ba-
landžio 23 dieną dr. Vytautas
Grykšas suorganizavo Klai-
pėdoje “Tarptautinę Estetinės
ir Rekonstrukcinės Chirur-
gijos konferenciją”, kurioje da-
lyvavo Lietuvos, Latvijos ir
Amerikos veido ir žandi-
kaulių bei plastinės ir este-
tinės chirurgijos atstovai. Toje
konferencijoje buvo 20 pa-
skaitų, kurių penkias skaitė
“Partnerystės Viltyje” dak-
tarai.

Dr. Gintautas Z. Sabataitis,
Clevelando psichologas, 1995
m. gegužės mėnesį, įsteigė
“Partnerystės Viltyje” Cleve-
lando medikų grupę, kuri per
dešimt metų suteikė Klai-
pėdos ligoninei mediciniską pa-
galbą atvežant mediciniskų
instrumentų, operacinių stalų,
ventiliatorių, anestezijos ir
rentgeno aparatų, medika-
mentų, kompiuterių ir kitų li-
goninei reikalingų baldų. Pa-
grindinis “PV” programos
tikslas buvo sudaryti Lietuvos
daktarams ir gail. seselėms
galimybes tobulinti savo spe-
cialybės Klaipėdos ligoninėje
mūsų metinių kelionių metu
operuojant vaikus Klaipėdoje
ir pakviečiant Klaipėdos pe-
diatrus, anesteziologus, neu-
rochirurgus, neurologus, pil-
vo operacijų chirurgus, ir gail.
seseles į Clevelandą stažuotis
toliau savo specialybėse.

“PV” yra ilgiausiai užsi-
tęsusi medicinos labdarybės
misija - dešimt metų! Per
šiuos 10 metų dr. Sabataitis
Klaipėdos ligoninę supažin-
dino su 44 daktarais - veido
chirurgais, stomatologais,

pilvo chirurgais, kardio-
logais, pediatrais, neurolo-
gais, anesteziologais, LOR,
oftalmologais, farmakologais
ir gailistingomis seselėmis.
Prieš du metus Klaipėdos li-
goninei atvežė 25 kompiute-
rius. Lietuvos prezidentas Val-
das Adamkus du kartus Pre-
zidentūroje pagerbė “Part-
nerystės Viltyje” narius ir ap-
dovanojo dekaną Jerold
Goldbergą Kunigaikščio Ge-
dimino ordinu.

Prieš penkis metus Klai-
pėdoje buvo įkurtas pirmas Alz-
heimer ligos centras, vadovau-
jant dr. Jolantai Valavičienei,
kuri taip pat prieš du metus
anksčiau įkūrė Insulto ir Rea-
bilitacijos centrą. Jau keturi
metai iš eilės kaip Clevelando
daktarai bendrauja su Klai-
pėdos daktarais per gyvas tele-
video konferencijas, kurių
aparaturą padovanojo Gary
Holodnak, Computer Quest
prezidentas. Pernai dr. Algir-
das Narinkevičius, Klaipėdos
Psichiatrinės ligoninės vyr.
gydytojas ir administratorius
dešimčia dienų lankėsi Cle-
velande ir buvo dr. Sabataičio
supažindintas su Clevelando
psichiatrais ir psichologais.
Pernai vasarą dr. Gintautas
Sabataitis lankėsi Klaipėdos
Psichiatrinėje ligoninėje ir
buvo nustebintas labai aukš-
tos klasės psichiatrinio gy-
dymu dr. Narinkevičiaus va-
dovaujamoje ligoninėje.

Šiais metais Lietuvos Svei-
katos apsaugos ministras Cle-
velando daktarams įteikė pa-
dėkos diplomus, o balandžio
24 dieną, Vilniuje prezidentas
Adamkus pasveikino dr. Gin-
tautą Sabataitį, “Partnerystės
Viltyje” įkūrėją, ir padėkojo
visiems Clevelando daktarams
ir gail. seselėms už dešimt
metų pagalbą Lietuvos vai-
kams Klaipėdos ligoninėje.

Moksleivių tautinių šokių grupė “Spindulėlis”, St. Petesburg, FL.
Šokių mokytoja Dalia Adomaitienė.

RENGINIŲ KALENDORIUS

GEGUŽĖS 31 d. 8:30v.r. Prisiminimo dienos (Memorial Day) apeigos, Mišios ir pusryčiai. Rengia Katalikų karo veteranų 613-asis postas Šv. Jurgio parapijoje.

BIRŽELIO 13 d., sekmadienį 3:00 val. p.p. Tragiškojo birželio (1941) paminėjimas Latvių parapijoje, Andrews (W. 152-a gatvė) ir Detroit Ave. Rengia Clevelando Baltiečių komitetas.

BIRŽELIO 20 d. 11:30 Tėvų dienos priešpiečiai Šv. Jurgio parapijos salėje.

RUGSĖJO 12 d. 11:30 v. ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 25-26 d. Lietuvos Vyčių Vidurio centrinės apylinkės šventkelionė – Dievo Motinos parapijos patalpose.

SPALIO 9 d. 5:30 v.p.p. Sergančių patepimo mišios Šv. Jurgio bažnyčioje.

LAPKRIČIO 14 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

LAIŠKAS

STEBĖTINA IŠTVERMĖ

Įsivėlęs į Maskvos interesų voratinklį Rolandas Paksas per paskutinius penkis mėnesius vedė žūtbūtinę kovą išlaikyti savo prezidentinę poziciją. Važinėjo po visą Lietuvą skelbdamas, kad jis nekaltas, kad jis teisus, kad visas Lietuvos elitas suorganizavo sąmokslą prieš jį. Savo gynybai pasisamdė komandą geriausių advokatų, pasižymėjusių ginant Lietuvos mafijos šulus. Jo pagrindinis rėmėjas Borisovas Paksas gynybai nupirko, išleido ir išplatino vieną laikraščio laidą. Prezidento patikėtinių komanda su Pavilioniais, Šurkumi ir Šustausku prie-

kyje dirbo su pasišventimu. Viskam užteko pinigų nors apie jų kilmę galima tik spėlioti. Net mūsų išeivijos spauda prisidėjo sėdėdama ant tvoros. Nežiūrint tų karžygiškų pastangų, Paksas pralaimėjo. Lietuva pradeda naują prezidento rinkiminę kompaniją be Pakso.

Tačiau, pas mus spaudoje tas šurmulys dar nesibaigia, dar vis tvirtinama kad Paksas nekaltas, dar vis naudojama ta pati gynybos išmintis. Prisiminus buvusio prezidento pareikštą žemaitišką išmintį, galima būtų tvirtinti, truputį sušvelninus: “Rolandas Paksas jau atliko savo reikalus, bet Nainys dar vis tapšnoja”, tai bent ištvermė!

Romualdas Veitas,
Milton, MA

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

ĮVAIRIOS ŽINIOS

KAD NESUPYKTŲ KOMUNISTINĖ KINIJĄ

Vilnius, gegužės 12 d. (ELTA). Seimo valdyba neprieštaravo Seimo pirmininko pavaduotojo liberalcentristo Gintaro Steponavičiaus kelionei į Taivaną, kur jis pakvies-tas dalyvauti Taivano Prezi-dento Chen Shui-bian inaugu-racijoje. Tačiau, kaip *Eltai* sakė laikinasis Seimo pirmi-ninkas Česlovas Juršėnas, so-cialdemokratai, kurie irgi buvo kviečiami, į Taivaną, nevyks. “Man atrodo, kad socialde-mokratai ten nevažiuos, ka-dangi Taivano Prezidento in-

auguracija yra politinis aktas. Pasaulis pripažįsta Kinijos Liaudies Respubliką, o ne Tai-vano Respubliką. Taigi mes galime palaikyti įvairius ryšius su Taivanu, kaip ir su bet kuria kita šalimi, bet nedalyvauti politinėse ceremonijose”, - sakė Č. Juršėnas. Laikinasis Seimo pirmininkas taip pat neatmetė galimybės, kad į Tai-vaną vyks dar du parlamenta-rai, tačiau jų pavardės, anot jo, paaiškės vėliau. Taivano Pre-zidento inauguraciją numaty-ta surengti gegužės 20 dieną.

KOVA SU NARKOMANIJA

Lietuvoje esama per tūkstančio teisės aktų, kurie reglamentuoja narkotikų kontrolę. Didžiausia problema - šių aktų įgyvendinimas. Seimo Konferencijų salėje vykstančioje konferencijoje “Narkomanija ŽIV/AIDS: problemos ir pagrįsti sprendimai” būtent ir aptariami opiausi ŽIV/AIDS prevencijos ir kontrolės politikos įgyvendinimo klausimai.

Prieš konferenciją vykusiam susitikime su žurnalistais šiais metais įsteigto Narkotikų kontrolės departamento direktorė Audronė Astrauskienė pabrėžė, kaip svarbu jungti valstybės institucijų ir visuo-

meninių organizacijų pastangas, siekiant bendro tikslo - pažaboti narkotikų plitimą bei su tuo susijusias negeroves. Dauguma Lietuvos gyventojų ŽIV užsikrečia vartodami intraveninius narkotikus.

Vienu svarbiausių valstybinių institucijų partnerių kovoje su narkotikų prevencija tampa vasarį susibūrusi koalicija “Galiu gyventi”, kuri jungia dvylika nevyriausybinių organizacijų. Šiandienos konferencija bei ją lydintys seminarai yra vieni pirmųjų koalicijos renginių.

Konferencijoje “Narkomanija ŽIV/AIDS: problemos ir pagrįsti sprendimai” prane-

RŪKYMUI SKIRTOS PATALPOS

Kiekvienoje įstaigoje jau dabar turėtų būti įrengtos specialiai rūkymui skirtos patalpos. Tai numatyta Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintose normose, kurios įsigaliojo nuo gegužės 1 d. Tačiau administracinės nuobaudos už Tabako kontrolės įstatymo pažeidimus įsigalios nuo 2006 metų gegužės 1 d.

Uždaros viešųjų vietų patalpos, kuriose gali būti rūkoma, turi apsaugoti žmones nuo tabako dūmų. Numatyti specialūs reikalavimai restoranams, kavinėms, barams ir kitoms žmonėms aptarnauti skirtoms patalpoms, kuriose neuždrausta rūkyti. Įrengiant rūkymui skirtas vietas, atsižvelgiama į daugelį veiksnių: į rūkančiųjų skaičių, į patalpų dydį bei apdailą, į šildymo,

vėdinimo ir oro kondicionavimo sistemas, patalpų apšvietimo kokybę, gaisrinės saugos reikalavimus. Rūkymo patalpos turi būti įrengtos taip, kad jomis nereikėtų naudotis tiems, kas saugo savo sveikatą.

Patalpose, kuriose rūkoma, tikslinga pateikti vaizdinę informaciją apie rūkymo žalą sveikatai, tokiu būdu informuojant apie šį žalingą įprotį bei skatinant rūkančiųjų apsisprendimą. Tiems restoranams, kavinėms, barams ir kitoms žmonių aptarnavimo patalpoms, kurių administracija priims nuostatą, kad jų vadovaujamose įstaigose draudžiama rūkyti, šie reikalavimai netaikomi. Taigi administracijai suteikiama teisė apsispręsti - uždrausti savo vadovaujamoje įmonėje rūkyti ar įrengti rūkymui skirtas vietas

PABRANGO VAISTAI

Lietuvai tapus Europos Sąjungos (ES) nare ir lietuviškiems, ir atvežtiems iš užsienio vaistams pradėtas taikyti 5 proc. pridėtinės vertės mokestis. Tuo tarpu sveikatos apsaugos ministro Juozo Ole-

JAV LB Clevelando skyrius, OH500
G. Gudauskas,
Los Angeles CA50
K. Palubinskas,
Cleveland, OH25
J. Stuopis, Sharon, MA20
D.Bruzaitė,
Columbus, OH5
W. Valys, Roswell, NM5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

šimus skaitys Seimo pirmininko pavaduotojas, Seimo laikinosios narkomanijos prevencijos komisijos pirmininkas Artūras Skardžius, Jungtinių Tautų Narkotikų ir nusikaltimų biuro (UNODC) Globalinių iššūkių skyriaus ŽIV/AIDS sektoriaus ekspertė Zhannat Kosmukhamedova, Europos narkotikų ir narkomanijos monitoringo centro programų koordinatorė Dagmar Hedrich ir kiti.

taip, kad klientai, lankytojai bei darbuotojai būtų apsaugoti nuo tabako dūmų. Tabako vartojimas yra viena iš opių visuomenės sveikatos problemų Lietuvoje ir Europos Sąjungoje. Europos Sąjungoje per metus nuo su rūkymu susijusių negalių miršta pusė milijono žmonių, ketvirtadalis mirčių nuo vėžio siejama su tabako vartojimu.

“Kas minutę ES nuo su rūkymu susijusių priežasčių miršta vienas žmogus”, - sako sveikatos ir vartotojų teisių apsaugos komisaras David Byrne. Pareigūno nuomone reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį į vadinamąjį antrinį rūkymą - būtina apsaugoti nerūkančiuosius nuo kenksmingos rūkalų įtakos. Būtent antrinio rūkymo žalos mažinimui ir taikomos naujosios Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintos normos.

ko teigimu, kompensuojamųjų vaistų kainos nuo gegužės 1-osios beveik nepakito. Pabrango tik keturiolikos pavadinimų kompensuojamieji vaistai. Beveik 300 pavadinimų vaistai atpigo ir 1.021 pavadinimo vaistų kaina nepakito.

Century 21
Leaders

Real Estate For You World

The Greens of Lyndhurst
5666 Mayfield Road
Lyndhurst, Ohio 44124

Ričardas Širvinskas
Realtor

440 749-2121
440 443-2100
rsirvinskas@peoplepc.com

- padėdu pirkti, parduoti, išsinuomuoti nekilnojama turta,
 - atlieku nemokamą nekilnojamo turto analizę,
 - profesionalus statybos darbų įvertinimas,
 - padėdu surasti finansavimą su minimaliu ar be pradinio įnašo
- VISOS KONSULTACIJOS NEMOKAMOS IR KONFIDENCIALIOS !

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima pirmadieniais
9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

ĮVAIRIOS ŽINIOS

G. PETKEVIČAITĖS-BITĖS PREMIJA - RAŠYTOJUI R. GRANAUSKUI

Vienas žymiausių lietuvių prozininkų - rašytojas Romualdas Granauskas tapo 21-uju Gabrielės Petkevičaitės-Bitės literatūrinės premijos laureatu. Rašytojas įvertintas už romaną “Duburys”, kurį 2003 metais išleido Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla.

Panevėžio rajono premija - 1500 Lt ir keptas paršelis - laureatui buvo įteikta sostinės Rašytojų klube. Ištraukas iš romano “Duburys” skaitė aktorius Vytautas Rumšas, koncertavo Smilgių jaunimo kapela “Smilgenė”. Į šių metų premiją, be R. Granausko, pretendavo eseistas, religijotyrininkas Gintaras Beresnevičius ir poetė Onė Baliukonė. Tradiciškai G. Petkevičaitės-Bitės premija būdavo įteikiama klasikės gimtajame Puziniškio dvarelyje, netoli Smilgių (Panevėžio r.), tačiau šįkart, atsižvelgiant į laureato sveikatos būklę, iškilmės pirmą kartą rengiamos Vilniuje.

Garbingą savo kraštiečių rašytojos ir pedagogės vardo literatūrinę premiją prieš 21 metus įsteigė tuometinis Smilgių kolūkis, pasitaręs su rašytojais ir miestelio šviesuoliais. 1996 m. premijos teikimo garbę perėmė Panevėžio rajono savivaldybė. Premija teikiama už literatūrinius kūrinius, meniškai ir įtaigiai atspindinčius Lietuvos, ypač kaimo, gyvenimą, keliančius moralines, dvasines problemas, aktualiai prabylančius apie humanistines idėjas, kurias savo kūryba ir visuomeninė veikla skleidė G. Petkevičaitė-Bitė.

PENSININKAS PAGERINO SKAIČIAVIMO REKORDĄ

Agentūra “Factum” prie Lietuvos kultūros fondo į Lietuvos rekordų knygos Inteltekto skyrių įrašė pagerintą skaičiavimo mintinai rekordą. Pensininkas iš Survilaiškio (Kėdainių r.) Antanas Ancius iš jam iš anksto nežinomo devynženkliai skaičiaus mintinai ištraukė trečiojo laipsnio šaknį.

Buvęs geografijos mokytojas A. Ancius mintinai teisingai ištraukė trečiojo laipsnio šaknį iš skaičiaus 206425071 per 9,73 sekundės ir pasakė teisingą atsakymą - 591. Po to A. Ancius iš 418195493 skaičiaus ištraukė penktojo laipsnio šaknį per 8,73 sekundės ir pateikė teisingą atsakymą - 53. Nuo šiolei buvęs mokytojas vadinsis Lietuvos rekordininku, greičiausiai traukiančiu mintinai matematines šaknis iš jam iš anksto nežinomų skaičių.

Ankstesniu šios srities rekordininku buvo vilnietis Vaidotas Dalinkevičius, 2004

m. kovo 18 d. mintinai teisingai ištraukęs trečiojo laipsnio šaknį iš skaičiaus 114084125 per 24,04 sekundės ir pasakęs teisingą atsakymą - 485.

Gineso pasaulio rekordų knygoje rašoma, kad Nyderlandų gyventojas Willem Klein 1975 m. kovo 5 d. Liono (Prancūzija) licėjuje mintinai ištraukė 23-iojo laipsnio šaknį iš dušimtaiženkliai skaičiaus per 10 su puse minutes. O 1995 m. rugsėjo 19 d. Amsterdame (Olandija) Zeeman laboratorijoje jis per 5 minutes 22 sekundes mintinai ištraukė 13-ojo laipsnio šaknį iš šimtaženkliai skaičiaus.

Pasak rekordų fiksuotojų, žmogaus amžius demonstruoti matematinius sugebėjimus neturi reikšmės. Antai baronas Herbertas de Grotė, būdamas 83 metų amžiaus, 1975 m. gegužės 15 d. mintinai ištraukė devintojo laipsnio šaknį iš tryšsimtaženkliai skaičiaus.

SPORTAS

PASIRUOŠIMAS 2007 M.?

Jei Lietuva taps 2007 metų Europos krepšinio čempionato šeimininke, Klaipėdoje bus pastatyta net 5 tūkstančių vietų sporto arena. Vakar apie šiuos planus kalbėta uostamiesčio valdžios ir Lietuvos krepšinio federacijos prezidento Vlodo Garasto susitikime bei Teritorijų planavimo komitete. Sporto areną ketinama statyti 9 hektarų sklype, kurį riboja Baltijos ir Taikos prospektai, Dubysos ir Minijos gatvės. Šios statybos

turėtų kainuoti 25-30 mln. litų. K Olandijoje vykusiame Vakarų Europos čempionate “Open Benelux” lindiho šokėjai Rustė Karalytė ir Robertas Padroštis laimėjo 1-ąją vietą. Šį aukštą apdovanojimą pelnę gargždėškiai šoka lindiho populiariu Klaipeidos klube “Čarlis”. Įveikę kitų šalių atstovus, čempionate Rijene 12-metė R. Karalytė ir 10-metis R. Padroštis pripažinti geriausiais vaikų (šokėjų iki 14 m.) kategorijoje.

Vasario 16-osios gimnazistės šoka Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą minėjime bendrabučio salėje. M.D.Smitienės nuotr.

NAUJA BYLA

Rašytojui Vytautui Petkevičiui dėl savo literatūros kūrinio teks sėsti į teisiųjų suolą. Pirmasis ikiteisminis tyrimas dėl bestselerių tapusioje knygoje “Durnių laivas” paskelbtų teiginių buvo baigtas, o dviejų tomų baudžiamoji byla su kaltinamuoju aktu perduota Vilniaus miesto 1-ajam apylinkės teismui. Jis įtariamasis tyčia apšmeižęs prieš dešimt-

metį mirusį garsų Lietuvos valstybės ir visuomenės veikėją Vytautą Landsbergį-Žemkalnį. Generalinė prokuratūra pranešė, kad V. Petkevičius, kai jam buvo pranešta apie įtarimą padarius nusikalstamą veiką, kaltės nepripažino. Šis ikiteisminis tyrimas pradėtas praėjusių metų spalio 17 dieną, kai Generalinė prokuratūra gavo Seimo nario Vytauto Landsbergio ir jo brolio Gabrieliaus Žemkalnio pareiškimą.

Fixler Realty Group, Inc.

For first time home buyers, investors, or for those who wish to sell their homes, contact

LINAS MULIOLIS

216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

or visit our home on the web at www.fixlerrealty.com.

Fixler Realty Group, Inc.
Lyndhurst, Ohio

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

JAKUBS AND SON
Laidojimo įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, telkianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė alicinė automobiliams pastatyti.